

INICIATIVES CIUTADANES

Eines de participació directa a la ciutat de Barcelona

Desembre
2025

- 🌐 www.ferrerguardia.org
- ☎ 936 011 644
fundacio@ferrerguardia.org
- 🐦 @f_ferrerguardia
- 📍 C.Avinyó 44, 1r · 08002 Barcelona

Amb el suport de:

Realització

Fundació Ferrer i Guàrdia

Autoria

Josep Mañé Chaparro

Julius Sax

Roger Navarro Paset

ÍNDIX

ÍNDIX	4
1. INTRODUCCIÓ	6
2. LES INICIATIVES CIUTADANES I EL MARC DE LA PARTICIPACIÓ	9
3. UNA APROXIMACIÓ A LES INICIATIVES LEGISLATIVES POPULARS	11
4. ANÀLISI NORMATIVA	17
4.1. Regulació europea.....	17
4.2. Regulació estatal.....	19
4.3. Regulació catalana	21
4.4. Regulació municipal de Barcelona	23
4.5. Recés comparatiu.....	25
5. MAPA DE LES INICIATIVES CIUTADANES	26
5.1. Les peticions comunals al Marroc	27
5.2. Buenos Aires: transformació de les terres de Costa Salguero i Punta Carrasco	27
5.3. Exemples d'iniciatives ciutadanes a Alemanya.....	30
6. INICIATIVES CIUTADANES MUNICIPALS: EL CAS DE BARCELONA	36
6.1. Context i evolució.....	38
6.2. Tipologia i desplegament de les iniciatives ciutadanes	40
6.3. Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes	42
6.4. Celebració d'una consulta ciutadana	43
6.5. Convocar un procés participatiu	45
6.6. Aprovació de disposicions de caràcter general	45
6.7. Altres tipus	48
7. GESTIÓ TÈCNICA I HIBRIDACIÓ DE LES INICIATIVES	50

7.1. Suport des de l'administració.....	50
7.2. Signatures Suport físic vs. suport digital	53
7.3. Problemàtiques i reptes.....	55
8. CONCLUSIONS.....	58
9. ORIENTACIONS.....	62
10. FONTS CONSULTADES.....	69
ANNEX 1. LLISTAT INICIATIVES CIUTADANES PRESENTADES A BARCELONA	79
ANNEX 2. ENTREVISTA A PROFESSIONAL EN L'ÀMBIT DE PARTICIPACIÓ 1	99
ANNEX 3. ENTREVISTA A PROFESSIONAL EN L'ÀMBIT DE PARTICIPACIÓ 2	100
ANNEX 4. ENTREVISTA A PROFESSIONAL EN L'ÀMBIT DE PARTICIPACIÓ 3	102
ANNEX 5. ENTREVISTA IMPULSOR D'INICIATIVES CIUTADANES	104
ANNEX 6. ENTREVISTA IMPULSORS D'INICIATIVES CIUTADANES.....	105

1. INTRODUCCIÓ

La participació ciutadana és un element essencial per enfortir la qualitat democràtica i reduir la distància entre institucions i ciutadania. Tot i l'existència de diversos canals per incidir en les polítiques públiques, **la major part de la població desconeix els mecanismes disponibles més enllà de la participació electoral**. Aquesta manca de coneixement limita la capacitat d'influència i alimenta la percepció que la política és llunyana, fet que contribueix a la crisi de representativitat.

Un dels instruments que permet a la ciutadania la participació activa en qüestions específiques és la iniciativa legislativa popular (ILP). Es tracta d'un mecanisme aplicat en democràcies representatives arreu del món amb integració a la legislació a nivells tant nacionals com regionals i locals. Al municipi de Barcelona, la iniciativa legislativa popular s'anomena **iniciativa ciutadana** (IC). La IC és reconeguda pel Reglament de Participació Ciutadana i **permet a la ciutadania proposar actuacions d'interès general mitjançant la recollida de signatures**.

Actualment, les **iniciatives ciutadanes a Barcelona són un instrument que s'utilitza amb una freqüència moderada**. Com ja apunta el projecte Participem i Decidim (Taula Eix Pere IV, 2024), les iniciatives ciutadanes es consideren una **eina poc coneguda** per part de la ciutadania i de la societat civil organitzada. A més, el procés de **recollida de signatures és complex**, sobretot en l'àmbit digital, i segons el tipus d'iniciativa promogut requereix un gran nombre de signatures.

Per altra banda, la **capacitat d'incidència i transformació de les iniciatives ciutadanes no sempre és evident** i, en alguns casos, malgrat assolir-se el nombre de signatures requerides, la demanda no s'ha traduït en actuacions concretes, bé sigui perquè ha estat desestimada durant la tramitació, o bé perquè no hi ha hagut voluntat política d'aplicar mesures concretes o rellevants sobre la temàtica treballada a través de la iniciativa ciutadana.

Per tant, el present informe es planteja amb la voluntat de generar coneixement al voltant de les iniciatives ciutadanes, amb la perspectiva de definir els punts forts i els aspectes que cal treballar, amb la finalitat de generar orientacions per al debat i línies d'actuació per a la millora d'aquestes iniciatives.

L'estudi s'ha desenvolupat mitjançant una **metodologia mixta que combina l'anàlisi documental amb la recollida d'informació qualitativa**. En primer lloc, s'ha realitzat una revisió exhaustiva del marc normatiu que regula les iniciatives ciutadanes, tant a escala municipal com en altres nivells institucionals (català, estatal i europeu), així com una aproximació comparativa a experiències internacionals que permeten contextualitzar el cas de Barcelona. Aquesta revisió ha permès identificar els elements que condicionen el funcionament de l'instrument i les seves potencialitats.

En segon lloc, s'ha dut a terme una anàlisi empírica de les iniciatives ciutadanes presentades a Barcelona des de la seva regulació, examinant la seva tipologia, el grau d'ús i els resultats obtinguts. Aquesta anàlisi s'ha complementat amb informació qualitativa recollida a través **d'entrevistes en profunditat amb actors claus**. A través de cinc entrevistes, dos amb equips tècnics municipals responsables de l'acompanyament i la gestió de les iniciatives, una amb un tècnic especialitzat en la plataforma decidim.barcelona, una altra amb una persona impulsora d'iniciatives que han assolit els requisits establerts i una altra amb un grup d'impulsors que no ha aconseguit el nombre mínim de signatures per continuar el procediment, **s'han recollit les percepcions, dificultats i propostes de millora** des de la perspectiva tan institucional com ciutadana.

A Barcelona les iniciatives són un instrument de democràcia participativa amb caràcter indirecte. Això significa que, tot i que la **ciutadania pot activar** el procediment mitjançant la recollida de signatures, la **decisió final recau en els òrgans representatius**. Quan la IC té abast de tota la ciutat, l'aprovació correspon al Ple municipal. En canvi, si afecta àmbits locals inferiors, el debat i la decisió es duen a

terme al consell de districte corresponent. En conseqüència, els i les **representants actuen com a gatekeepers** del poder transformador. Si existeix una majoria favorable, la iniciativa pot prosperar, o en cas contrari, pot ser rebutjada malgrat haver assolit els requisits formals.

L'informe contrasta aquest model amb altres **experiències internacionals** de les quals alguns atorguen un grau més elevat de vinculació a les iniciatives ciutadanes. Per facilitar la comparació s'exposen casos concrets que expliquen com moviments ciutadans fan **servir l'instrument de la ILP per a tenir incidència en les polítiques públiques locals**.

Aquesta part es complementa amb una mirada pràctica sobre la gestió de les iniciatives per part de l'administració. Tot i l'**existència d'assessorament tècnic**, es constaten **mancances significatives**, especialment en el procés de recollida de signatures, que continua sent una de les fases més crítiques per a la viabilitat de les iniciatives ciutadanes.

Davant d'aquestes limitacions, l'informe proposa una línia **d'orientacions estratègiques orientades a reforçar la funcionalitat i la legitimitat de l'instrument**. L'informe es dirigeix principalment a l'Ajuntament de Barcelona, amb l'objectiu de proporcionar elements per a la revisió del marc normatiu i dels procediments administratius. Alhora, el document ofereix recursos útils per al teixit associatiu i la ciutadania general que podrien esdevenir futurs grups promotors. Amb la finalitat de **facilitar la comprensió del mecanisme i potenciar la seva utilització** com a eina d'incidència democràtica, hem elaborat tres infografies que expliquen de forma gràfica el funcionament de les iniciatives ciutadanes, els requisits normatius i els canals disponibles per a la recollida de signatures. Aquestes infografies, juntament amb les orientacions generals, pretenen actuar com a guia pràctica per fomentar un ús més accessible, transparent i efectiu d'aquest instrument.

2. LES INICIATIVES CIUTADANES I EL MARC DE LA PARTICIPACIÓ

Durant el període posterior a la crisi del 2008, algunes democràcies occidentals han desenvolupat un ventall cada vegada més extens de canals i espais oberts a la participació de la ciutadania. En el context de l'estat espanyol, aquest nou paradigma participatiu comença a dibuixar-se al voltant del 2010, moment en el qual es produeix un augment significatiu de la producció de normatives que regulen la participació ciutadana, tot i que, paral·lelament, segons Martínez-Palacios (2021) “existeix un aprofundiment de la lògica del càlcul i la previsió orientada al control de resultats a través d’una sèrie d’eines participatives” (p. 9). De fet, autors com Moini (2017) manifesten que, malgrat observar-se una diversificació de les formes de participar, es manté la limitació en la capacitat real d’influir en el contingut de les polítiques públiques.

Un dels mecanismes importants de participació ciutadana a l'estat, i en moltes democràcies liberals del planeta, i fins i tot en organismes supranacionals, com pot ser la Unió Europea, és la iniciativa legislativa popular. Es poden mencionar múltiples definicions genèriques amb relació a aquesta. Una de les propostes més esteses en la literatura és la disposada per Altman (2018), que especificarà que:

... una iniciativa popular és un projecte de llei, un estatut o una esmena constitucional amb el suport d’un grup de ciutadans que ofereix una alternativa a l'*statu quo*. Els ciutadans poden decidir directament a les urnes sobre els assumptes que els preocupen, sense el consentiment dels principals responsables polítics del país (p. 9).

Paral·lelament, Brugué et al. (2015), més propers al nostre marc normatiu, però en la mateixa línia de l’anterior cita, la concreten com “aquell canal de participació que permet a un nombre reduït de persones, promoure determinada actuació, acreditant la importància i significació mitjançant la recollida d’un nombre determinat de signatures” (p. 131). Advertim que aquesta última ens ofereix una definició més

retallada de l'instrument aquí tractat, sobretot si ho comparem amb la d'Altman (2018) que directament parla d'alternativa a l'*statu quo* i prescindeix del consentiment dels responsables polítics.

Aquesta distinció plantejada en la definició de Brugué et al. no és fortuïta, sinó que connecta directament amb el caràcter de les iniciatives en el nostre país. Ramírez Nárdiz (2009), d'acord amb l'experiència espanyola, redueix l'eina al “dret d'una determinada fracció de l'electorat a presentar una proposició de llei al Parlament —o d'altres òrgans legislatius de divers àmbit territorial” (p. 355).

Aquestes precisions conceptuals ens remetent a una qüestió ineludible, ja que, si bé les diverses aproximacions presenten caràcters comuns, com la voluntat institucional d'implicació de la ciutadania en el procés públic, els diversos graus d'aquesta implicació varien depenent del context institucional. Brugué et al. (2015) amb relació als instruments de participació, requereix la necessitat de plantejar els processos de democratització des d'una òptica substantiva; no es tracta d'aplicar eines sinó de definir un model de democràcia. Aquests instruments ens haurien de servir perquè els ciutadans practiquin més la democràcia, perquè controlin millor als seus governants i s'acabin intensificant les seves relacions amb el grup (Ramírez Nárdiz, 2014, pp. 199-200).

Altres veus apunten que les pràctiques de participació fins ara impulsades en el mapa europeu, “queden en alguns casos lluny de complir els estàndards mínims del que podria ser una participació autèntica, tendint a limitar-se a un concepte de participació que l'assimila a la consulta i que concep al ciutadà tan sols com a client o usuari” (Pino & Colino, 2008, p. 250). La substantivitat de la qual parlàvem abans ens remet a l'encaix dels instruments de participació ciutadana, on trobem les iniciatives, en un context més ampli com és el de la democràcia i els models que imperen en cada context institucional. Caldria esperar que aquestes eines es vincuessin al discurs de la innovació democràtica, que tractessin de traslladar un poder efectiu als ciutadans

(Brugué & Martí, 2003, p. 83). Una major comprensió de la naturalesa de les iniciatives ciutadanes exigeix aterrar-la al debat sobre models de democràcia.

3. UNA APROXIMACIÓ A LES INICIATIVES LEGISLATIVES POPULARS

Les iniciatives ciutadanes de Barcelona no compten, ara com ara, amb una anàlisi en profunditat del seu plantejament i implementació. Amb tot, si entenem les Iniciatives com el desplegament, en l'àmbit local, de les iniciatives legislatives populars, una revisió del marc en el qual es desenvolupen aquestes, així com de les potencialitats i problemàtiques que plantegen, pot ajudar-nos a acostar-nos també a la realitat de les iniciatives ciutadanes de la capital catalana. Amb aquest propòsit, al llarg dels següents paràgrafs apuntarem algunes perspectives que considerem interessants per a entendre el funcionament d'aquest mecanisme.

Segons Pino & Colino (2008), el paper que en cada ordenament se li concedeix a la iniciativa legislativa popular respon a la tensió entre la democràcia representativa i la democràcia directa de cada context. D'aquesta manera, les diverses formes institucionalitzades d'aquesta eina popular “respondrien de forma diferenciada a la pregunta de com es relacionen [ambdós tipus de democràcies]” (Alarcón et al., 2018, p. 14). A grans trets, es dibuixaria una relació de complementarietat entre els dos tipus tot i que, atenent el caràcter institucional de l'Estat on es prioritzen les formes representatives, els procediments directes “poden operar com a estímul i contrapès de la representació” (Garrido, 2021).

Això últim és interessant si ho comparem amb el context de crisi de la representativitat associada als partits polítics, doncs la democràcia en general, després de dècades de funcionament, “se'ns apareix cansada, descontextualitzada i incapaç de seguir responent a les expectatives de la ciutadania” (Brugué et al., 2015, p. 29) així com al

fet de fer front a problemes de malestar social des d'una pèrdua de legitimitat percebuda (Altman, 2018, p. 2).

Mecanismes com la iniciativa no pretenen ser un substitut d'aquestes dinàmiques representatives, sinó que tracten de complementar-les amb canals de participació directa de la ciutadania (Trejos, 2017, pp. 238-239). Si més no, aquestes eines posen el focus en el fet que “tant la societat com la política actual poc s'assemblen a la d'aquelles societats en què i per les quals foren inventats els actuals mecanismes de representació política” (Font et al., 2000). Aquest paper de renovació de la democràcia representativa semblaria estar reservat, si més no parcialment, a aquestes fórmules de democràcia directa (Andreu, 2013) que abans es plantejaven en termes de tensió i conflicte envers els òrgans representatius.

Ara bé, per ser concisos, si entenem la democràcia directa des d'una definició estricta i operativa, la iniciativa no es podria englobar en aquest terme pel fet que “no es vota, només es recullen firmes, i [perquè] només suposa un poder d'agenda, d'excitació del debat polític, no hi ha poder decisor” (Sánchez Pindado, 2009). També perquè, tal com proposen Marenghi & Sáez (2007), “la democràcia directa o els seus mecanismes són aquells en què els ciutadans poden participar i decidir sobre matèries específiques sense recórrer a intermediaris —representants—” (p. 7), condició que no satisfà la iniciativa.

Tanmateix, aquest mecanisme de participació que és objecte del present estudi es trobaria en el que pot ser un esglaó intermedi, corresponent a l'anomenada *democràcia participativa*. Aquesta és conceptualitzada per autors com Lizcano-Fernández (2012) com un règim híbrid de les dues anteriors, que quedaria suspesa entre la democràcia directa, que faria més èmfasi a la idea del poder de la comunitat política i, la representativa, que prioritzaria en certa manera als representants de la comunitat. Per tal d'explicar què entenem per *democràcia participativa*, proposem la següent cita de Ramírez Nárdiz (2014), que la defineix com:

... aquell conjunt d'instruments jurídics amb la incorporació i pràctica dels quals a la democràcia representativa es busca aconseguir un aprofundiment i millora en el govern de les societats democràtiques actuals; millora que se cercarà gràcies a la consecució, arran de l'exercici dels instruments esmentats, de dos objectius primordials: l'ampliació de la participació directa dels ciutadans en el govern de la seva comunitat i l'augment del control que aquests ciutadans exerceixen sobre els seus representants polítics i els seus governants (p. 186).

Tal com ho indica Quintero Ortega (2014), la mateixa Constitució espanyola, acollint-se al sistema establert per la norma superior italiana de 1947, “configura la iniciativa legislativa popular com a institució intermèdia entre els mecanismes de democràcia directa i democràcia representativa” (p. 143). Continuant amb la caracterització de la iniciativa, per a García (2010) aquesta és sens dubte una manifestació de la democràcia participativa pel fet que:

No significa ni pressuposa l'exercici de la sobirania popular com les dues [vessants de la democràcia] anteriors, sinó que atorga als ciutadans la possibilitat de proporcionar als poders públics (administració) elements de judici suficients per a garantir no només la legalitat, sinó també l'encert i oportunitat de les decisions administratives, i revestir-les a més de legitimitat democràtica (9).

Sembla que d'entrada, la possibilitat del desenvolupament d'iniciatives no ha de suposar cap tensió amb la democràcia representativa pel fet que en cap cas pot derivar en una producció legislativa independent i autònoma dels representants. Senzillament, vindria a “millorar la qualitat del procediment legislatiu perquè amplia els subjectes legitimats per a incorporar-ho, [i perquè] enriqueix el debat amb nous temes que no figuren en l'agenda” (Garrido, 2021: 156) sense que en cap cas es reservi als promotors el control sobre la decisió final (Pindado, 2009: 3-4). Per aquests motius

Aragón (1986) proposa el fet que “no deixa de ser un contrasentit que allò que la Constitució anomena «iniciativa» quedi després, en la seva regulació legal, reduït a «proposta»” (304) —a aquest argument se li sumen altres autors (vegeu Quintero Ortega, 2014; Andreu, 2013).

De les consideracions anteriors se’n deriven dues qüestions pertinents a l’encaix institucional de les iniciatives ciutadanes. Per un costat, la normativa que relega l’impuls de propostes sorgides d’aquests mecanismes a la discrecionalitat del legislatiu i, per l’altre, a les complexitats que en si presenta encetar una iniciativa d’aquest tipus.

Amb relació al legislatiu, Alarcón et al. (2018) conceptualitzen el tipus d’iniciativa que existeix a l’Estat espanyol com *d’agenda*, doncs, impulsar una proposta de política pública necessàriament passa per la consideració dels òrgans representatius corresponents, que són els que compten amb el poder decisor, d’aplicació, i de sotmetre-la a votació per la seva aprovació o rebuig. També es contemplaria l’opció de referèndum, tot i que només en l’àmbit local i regional. Val a dir que respecte de les possibilitats de participació, el Tribunal Constitucional ha actuat sempre acotant les vies de participació política, sense deixar marge d’apertura per a maniobrar cap canvi o ampliació d’aquestes (Andreu, 2013: 206). Ramírez Nárdiz (2009) revisant el marc legal, considera que “no és agosarat afirmar que la present Constitució espanyola no aposta decididament per la democràcia participativa”.

Cal apuntar que tots aquells mecanismes de participació complementaris previstos en el sistema constitucional són considerats excepcions (Aragón, 1986: 305), per la qual cosa tenen un pes relatiu i estan subordinats, sent el referèndum i la iniciativa legislativa popular els dos instruments tradicionals de participació alternativa més comuns (Marenghi & Sáez, 2007: 6). Entenent aquest tret diferencial de la democràcia a Espanya, les reformes haurien d’adaptar-se als processos legislatius actuals i buscar en tot cas incentivar la participació popular en alguna, o en totes, les fases del procés

de formació de la voluntat general; sigui en l'inici del procediment, en el seu transcurs o ratificant o derogant el seu resultat (Garrido, 2021: 170), sense resultar una intromissió en l'autonomia de legislatiu concretat en els seus representants.

Així doncs, considerem pertinent la següent cita de Requejo Rodríguez (2023) quan ens diu que:

La millora de la iniciativa legislativa popular a Espanya és necessària, però, si es vol amb això revitalitzar la democràcia representativa preservant la seva hegemonia, no queda massa cosa a fer, perquè mecanismes com aquests, tot i que excepcionals, confereixen a la democràcia participativa/directa una nova posició (273).

Amb relació a les complexitats que presenta aquesta millora de la iniciativa legislativa popular, val a dir que el punt de partida és un “conjunt de restriccions materials imposts expressament per la constitució o per la legislació de la comunitat política [atenent el nivell competencial]” (Souto Galván, 2013). Per això mateix, Vírgala Foruria (2013) assenyalava la necessitat d’una “regulació molt menys rígida dels mecanismes previstos en la Constitució (referèndum, iniciativa legislativa popular)” (22). La qüestió dels recursos necessaris per a la participació és cabdal, doncs, els processos democràtics s’han de comprendre com a fonamentals per a l’existència de societats igualitàries (Theodossiou & Zangelidis: 2020).

Moltes de les innovacions destinades a enfortir la relació entre processos democràtics de presa de decisions i el *demos* tendeixen a ser força exigents, factors com el temps dels ciutadans, les capacitats cognitives, l’habilitat retòrica, etc. hi tenen molt a veure (Altman, 2018: 5).

Pino & Colino (2008) a través d’un estudi comparatiu entre els modes de participació a quatre estats Europeus conclouen com a principals causes de l’abandonament de l’activitat participativa:

... el cost en termes de temps [...] seguit d'altres factors relacionats amb una certa decepció o desmotivació [...]. Per exemple, que no es poguessin realitzar les expectatives, dificultats amb els funcionaris, problemes en el grup o la sensació de sentir-se manipulat o utilitzat (279).

Avui dia, impulsar una iniciativa legislativa popular, segons Requejo Rodríguez (2023), pot generar, no només “el sentiment subjectiu d'aquells que intervenen en el procediment provocat per la frustració d'uns en veure com no arriba a res el que tant ha costat posar en marxa” sinó que se li agrega la “percepció objectiva, atesa la seva configuració i a la constatació de què no ha complert la funció que li és pròpia en un Estat democràtic” (277). Un exemple d'això últim es produeix quan, per exemple, Aragón (1986: 305) constata l'existència quasi inevitable d'un ampli marge de discrecionalitat en l'apreciació, per part de la Mesa del Congrés, de les causes d'inadmissibilitat.

Altres limitacions que cal tenir en compte són les modificacions que s'introdueixen “en el text de les iniciatives durant la seva tramitació, el que desnaturalitza habitualment la proposta inicialment presentada pels ciutadans” (Fernández, 2023). Per tant, i com a possible alternativa realista amb el panorama legal espanyol i d'acord amb el model actual, Requejo Rodríguez (2023) proposa:

... baixar la xifra de firmes exigida en la iniciativa legislativa popular, obrir-la a persones diverses, ampliar les matèries que són el seu objecte, reduir les causes d'inadmissió, suprimir la presa de consideració i assegurar la presència activa dels promotors en el procediment (279).

Cal mencionar que aquestes serien mesures generals, si bé, per exemple, Catalunya ja satisfà la recomanació d'obrir la iniciativa a una definició més àmplia de ciutadania, sent l'ordenament català un cas especial a partir de 2006 (Vintró & Bilbao, 2015: 18) amb l'entrada en vigor del seu Estatut d'Autonomia.

Del que es tractaria, en termes generals, seria de fer plausible la reducció de les restriccions com, per exemple, les causes d'inadmissió o, també, considerar la introducció del paper dels promotors al llarg del procés, no aïllar-los a la fase inicial (Andreu, 2013).

La complexitat del procés s'agreuja si la participació ja de per si és selectiva socialment (Pino & Colino, 2008: 27) —fet que limita aquesta activitat a sectors molt reduïts, accentuant les desigualtats polítiques (Font et al., 2000)—; o si existeixen límits inherents a la mateixa implantació d'aquests mètodes, sigui per la burocratització, la instrumentalització partidista o la frustració ciutadana resultant (Pino & Colino, 2008: 275-277).

4. ANÀLISI NORMATIVA

A continuació es procedeix a una aproximació de la normativa reguladora dels diversos models d'iniciatives presents en els següents nivells legals per ordre de context. Al llarg de les següents pàgines es realitzarà una aproximació a les diverses regulacions que determinen el plantejament i desenvolupament de les ILP en els àmbits europeu, espanyol i català, així com les IC de Barcelona.

Aquest marc ens permet observar els aspectes normatius comuns i aquells que es plantegen de manera diferenciada en cada un dels àmbits institucionals, identificant especialment aquells aspectes que contribueixen a garantir unes iniciatives més flexibles, participatives i amb incidència.

4.1. Regulació europea

La iniciativa ciutadana europea (ICE) permet als ciutadans de la Unió Europea influir directament en l'agenda legislativa de la Unió des de la seva introducció en el Tractat de Lisboa (2007).

El germen de l'ICE es recull en l'art. 11.4 del Tractat de la Unió Europea (2010) en què declara la possibilitat que:

Un grup d'almenys un milió de ciutadans de la Unió, que siguin nacionals d'un nombre significatiu d'estats membres, podran prendre la iniciativa d'invitar a la Comissió Europea, en el marc de les seves atribucions, a presentar una proposta adequada sobre qüestions que aquests ciutadans estimin que requereixen un acte jurídic de la Unió pels fins de l'aplicació dels Tractats.

Aquest mecanisme es desenvolupa en l'art. 24 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea (2010) pel qual el “Parlament Europeu i el Consell adoptaran mitjançant reglaments, d'acord amb el procediment legislatiu ordinari, les disposicions relatives als procediments i condicions preceptius per a la presentació d'una iniciativa ciutadana”.

Fruit d'aquestes línies, va sorgir el Reglament 211/2011 del Parlament Europeu i del Consell, de 16 de febrer de 2011, sobre la iniciativa ciutadana. Finalment, s'actualitzaria a través del Reglament 788/2019 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 d'abril de 2019, sobre la iniciativa ciutadana europea. Es defineix com a vàlida aquella ICE que obtingui el suport d'un milió de ciutadans —que puguin votar en les eleccions al Parlament Europeu—, procedents d'almenys un quart dels estats membres (7) i que es presenti directament a la Comissió Europea i que, per tant, sigui d'una matèria competencial coherent amb aquesta.

El procediment de presentació d'una iniciativa europea es basa en set passes (European Commission, 2017):

1. Formació d'un comitè de, com a mínim, set ciutadans de set estats membre diferents.
2. Registrar la iniciativa proposada.
3. Certificació del sistema en línia, com a modalitat prevista per a les recollides de suport, a banda de la manual. Els organitzadors han de demanar la certificació del sistema establert a la respectiva autoritat nacional corresponent.
4. Recollida de les declaracions de suport. Els organitzadors compten amb 12 mesos des del registre per a recollir un milió de declaracions, comprovades tant per la ciutadania com pel país de residència. A Espanya es preveuen com a comprovants tant el carnet d'identitat, com el passaport com el NIE.
5. Verificació de les declaracions de suport. Aquesta tasca correspon a les respectives autoritats nacionals que compten amb un termini de tres mesos per a la verificació.
6. Presentació de la iniciativa a la Comissió. Aquesta no necessàriament ha de recaure en termes legals encara que sigui positiva, la Comissió estima quin és el resultat més pertinent per a la iniciativa.
7. Examen, audiència pública al Parlament Europeu i resposta de la Comissió.

En l'art. 4 del Reglament 788/2019 es preveu la disposició d'informació i assistència per part de la Comissió i dels estats membres. És la Comissió qui s'encarregarà de disposar d'un registre en línia que permeti als organitzadors gestionar les iniciatives durant tot el transcurs, aquesta plataforma serà finançada per la UE. També es preveu la publicació d'una guia per a l'elaboració d'iniciatives i d'altra informació rellevant.

4.2. Regulació estatal

La ILP es reconeix a la Constitució espanyola (1978) en l'article 87.3, on es disposa que:

Una llei orgànica regularà les formes d'exercici i requisits de la iniciativa popular per a la presentació de proposicions de llei. En tot cas, s'exigiran no

menys de 500.000 signatures acreditades. No és procedent aquesta iniciativa en matèries pròpies de llei orgànica, tributàries o de caràcter internacional, ni quant a la prerrogativa de gràcia.

Aquest mecanisme es desenvolupa en la Llei Orgànica 3/1984, de 26 de març, sobre la iniciativa legislativa popular. Les matèries excloses de la iniciativa serien lleis orgàniques, tributs, pressupostos o relacions internacionals, tal com també es recull al text constitucional. El procediment per a presentar una ILP és el següent:

1. Constitució d'una comissió promotora d'almenys nou persones que han de formalitzar la proposta i entregar-la amb una memòria explicativa a la Mesa del Congrés.
2. Admissió a tràmit posterior de la revisió de la Mesa, en cas d'admissió es publica al BOE i es comunica als promotors.
3. Termini per a recollida de signatures. Els promotors disposen de nou mesos per recollir un mínim de 500.000 signatures de ciutadans amb dret a vot. Es preveu la pròrroga en casos de força major. Requisit de plecs oficials per a la recollida i amb fedataris que garanteixin la validesa.
4. Verificació de signatures. La Junta Electoral Central procedeix a la revisió.
5. Presentació al Congrés. Si no s'ha desestimat la proposta, aquesta es presenta oficialment al Congrés dels Diputats on es debat a sessió plenària. Els promotors tenen dret a defensar la iniciativa davant la cambra.
6. Tràmit parlamentari. La proposta entra al procés legislatiu com qualsevol altra llei; els grups parlamentaris són lliures d'esmenar-la, modificar-la o rebutjar-la en qualsevol fase del debat.

En l'art. 15 de la Llei Orgànica 3/1984, es preveu una compensació estatal per les despeses realitzades en la difusió de la proposició i la recollida de firmes només quan assolixi la seva tramitació parlamentària. Aquesta despesa s'ha de justificar en forma

per la Comissió Promotora i en cap cas pot excedir els 300.000 euros, quantitat variable segons l'IPC.

Cal mencionar que la normativa nacional també disposa uns principis rectors de les iniciatives en els ajuntaments a través de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local. Principalment, val la pena recuperar l'art. 70 bis., en el qual es preveu que:

Els veïns que gaudeixin del dret de sufragi actiu en les eleccions municipals podran exercir la iniciativa popular, presentant propostes d'acords o actuacions o projectes de reglaments en matèries de la competència municipal.

4.3. Regulació catalana

La iniciativa legislativa a Catalunya s'introdueix per l'art. 61 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, on s'observa que:

La iniciativa legislativa correspon als diputats, als grups parlamentaris i al Govern. També correspon, en els termes establerts per les lleis de Catalunya, als ciutadans, mitjançant la iniciativa legislativa popular, i als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial que estableix aquest Estatut.

En l'anterior paràgraf es fa èmfasi als actors que comparteixen el poder d'iniciar una proposta de normativa a Catalunya. També s'estableixen els límits de les ILP: els procediments populars en cap cas poden tenir per objecte la reforma de l'Estatut, les lleis de desenvolupament bàsic, el pressupost de la Generalitat i les lleis de delegació legislativa del Govern de la Generalitat.

La Llei pertinent en aquest nivell normatiu és la Llei 10/2014, de 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana. Cal mencionar que aquest document introdueix regulacions en l'àmbit local. La ILP es desenvolupa en el Capítol III. de Regles especials per a les consultes populars no referendàries d'iniciativa ciutadana.

En l'àmbit català, els passos per a la presentació d'una iniciativa són (Generalitat de Catalunya, 2006):

1. Constitució d'una Comissió Promotora. Aquesta ha d'estar integrada per un mínim de tres persones, les que es responsabilitzaran de la proposta. S'ha de redactar un text; una exposició de motius; una memòria explicativa; la relació dels membres responsables i les seves dades personals; el certificat en cas de persona jurídica; la llista de les persones cridades a participar en la consulta; i la proposta de model de full de recollida. La sol·licitud s'ha d'adreçar al president de la Generalitat i serà aprovada per la Mesa del Parlament.
2. Admissió a tràmit. L'òrgan competent, en un termini de tres mesos, ha de comunicar a la comissió la seva admissió a tràmit.
3. Recollida de signatures. Els promotors disposen de 120 dies, prorrogables 60 dies més, per recollir un mínim de 50.000 signatures de ciutadans amb dret a vot o ciutadans majors de setze anys, inscrits en qualsevol municipi català en situació de nacionalitat espanyola, ciutadà d'un altre estat de la UE o residir legalment segons la normativa d'estrangeria. Es disposen plecs oficials i sota la supervisió de fedataris.
4. Verificació de signatures. La Junta Electoral ha de rebre les signatures amb plecs dins els set dies hàbils posteriors al termini de 120 dies per a la seva validació.
5. Presentació parlamentària. Es produeix un debat de totalitat on es presenta el text a la cambra. Els promotors tenen dret a presentar-la en el Ple moment en què es comença la presentació, posteriorment es fa el debat de les esmenes a la totalitat.

6. Tramitació en la Comissió Parlamentària. Poden comparèixer grups o organitzacions socials interessades en termes facultatius. Acabat aquest termini, es poden presentar esmenes a l'articulat en un període de quinze dies a través de la Mesa de la comissió. En aquest punt passa a seguir el procediment ordinari previst per a l'aprovació de lleis.

Les despeses produïdes per raó de la recollida són subvencionades pel Parlament. Si la iniciativa es tramita recollint el mínim de signatures previst (50.000), aleshores, la Comissió és indemnitzada amb 0,64€ per signatura, fins a 40.000€. Es pot demanar una bestreta de fins a 3.000€ previ al procés, justificant la despesa.

4.4. Regulació municipal de Barcelona

En el Capítol II. del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona es defineix la iniciativa ciutadana com “la intervenció ciutadana dirigida a promoure una determinada actuació d'interès general i de competència municipal per part de l'Ajuntament”. La normativa municipal és una extensió i concreció del que es preveu en la Llei 10/2014 que ja anticipa la possibilitat de desenvolupar les iniciatives en l'àmbit local.

A continuació es proposa el procediment genèric per a la presentació d'una iniciativa. Les concrecions depenen de l'objectiu que pren cada iniciativa, atenent la seva finalitat i nivell administratiu.

1. Creació d'un Grup Promotor. Mínim de tres persones majors de 18 anys, empadronades a Barcelona o entitats sense ànim de lucre actuant al municipi.
2. Admissió a tràmit. La proposta es presenta a l'ajuntament, que verifica l'ajust a les competències municipals i els requisits legals. Respon a un termini màxim de dos mesos comptat des de presentació de sol·licitud.

3. Recollida de signatures. Termini de dos mesos comptats des del dia en què els serveis municipals entreguin el primer grup de plecs validats, pot ser de tres mesos si és d'àmbit de ciutat. Es pot prorrogar el termini d'acord amb la normativa.
4. Verificació i comprovació de les signatures. A càrrec de l'Ajuntament.
5. Acceptació de la iniciativa. Depèn del seu propòsit.

En l'art. 7 del Reglament es preveu el suport tècnic i d'assessorament a les persones i entitats interessades en la promoció d'una iniciativa per part de l'Ajuntament. També es disposa de la facilitació de suport econòmic per aquelles propostes que hagin recollit el mínim necessari de signatures (1€ per assignatura fins a un topall màxim). L'Ajuntament, a més, es fa responsable de gestionar la plataforma decidim.barcelona per a difondre i recollir signatures digitalment, així com de disposar de la impremta dels plecs de recollida i la llicència gratuïta d'ocupació de la via pública per a la recollida.

Addicionalment, en ser un mecanisme de participació, hi ha l'existència d'una Comissió d'Empara durant el procés (Ajuntament de Barcelona, 2022).

4.5. Recés comparatiu

Taula 1. Comparativa entre les fórmules d'iniciativa revisades

	UE	ESTAT ESPANYOL	CATALUNYA	BARCELONA
Requisits inicials	7 ciutadans de 7 estats membres	9 persones inicials amb la ciutadania espanyola	3 persones o entitats sense ànims de lucre	3 persones empadronades a Barcelona o entitats sense ànims de lucre
Nombre de signatures	1.000.000 de nacionals d'almenys 7 estats membres	500.000 ciutadans	50.000 ciutadans amb dret a vot o inscrits en un municipi	En l'àmbit de ciutat des de 88.709 fins a 3.750 (segons tipus d'IC).
Ajuda des de l'administració	No prevista, només informació	Compensació de fins a 300.000 només per a les que satisfan les firmes	Compensació prevista (0,64 € per signatura, fins a 40.000€) si la proposta recull prou firmes	Suport tècnic i d'assessorament Compensació prevista (1€ per signatura exigida)
Termini de recollida	12 mesos (360 dies aprox.).	9 mesos (270 dies aprox.). Es pot prorrogar.	120 dies + 60 prorrogables	2 mesos prorrogable 2 mesos més. En cas d'IC d'una consulta a nivell de ciutat 3 mesos prorrogables

Font. Elaboració pròpia.

D'entrada, la demanda de requisits i la distribució de terminis obeeix la lògica de la dimensió administrativa; també les particularitats territorials de cada nivell. Semblaria que l'Ajuntament de Barcelona és l'administració que més facilita i busca la implicació ciutadana en la formulació de propostes d'iniciativa si tenim en compte els anteriors caràcters comparats. Només és superada pel cas català amb relació al

nombre de signatures per dia, tot i que s'ha comparat amb el cas més exigent de firmes a Barcelona el qual admet altres modalitats com veurem a continuació.

5. MAPA DE LES INICIATIVES CIUTADANES

Les iniciatives ciutadanes, com hem vist, constitueixen un instrument de democràcia participativa present en diversos nivells de govern arreu del món: local, regional, nacional i fins i tot supranacional, com en el cas de la Unió Europea. Tanmateix, atès que l'objecte d'aquest estudi és la participació a escala local, en aquest apartat ens centrarem exclusivament en aquest àmbit.

La literatura comparada indica que existeixen marcs normatius que habiliten les iniciatives d'àmbit local en tots els continents (Alarcón et al., 2018, p. 21-23). No obstant això, aquestes pràctiques són especialment significatives en les democràcies occidentals. En l'àmbit local, el desenvolupament d'aquests mecanismes participatius es dona amb més freqüència en els estats i regions on els governs municipals disposen d'un grau significatiu de poder i autonomia dins el conjunt de l'administració pública.

Si fem una observació general en l'àmbit internacional, s'observa que, per exemple, a l'Àfrica la presència d'iniciatives ciutadanes locals és molt menor que en altres regions del planeta. Segons l'anàlisi comparada, la majoria de països africans no disposen de mecanismes regulats per a la iniciativa ciutadana a nivell municipal, ni tampoc de referèndums locals. Aquesta absència s'explica per la baixa descentralització i autonomia municipal existent al continent (Kersting, 2018, citat a Alarcón et al., 2018).

Malgrat aquesta distribució desigual de les iniciatives populars d'àmbit local, i la concentració d'aquestes en democràcies liberals consolidades que, a més, compten amb un grau important d'autonomia local, es poden trobar mostres interessants d'aquests mecanismes a diverses latituds del planeta, en contextos polítics i socials

molt diversos. En aquest apartat hem procurat fer un recull de tres exemples que mostren aquesta diversitat.

5.1. Les peticions comunals al Marroc

Un cas destacable és el del Marroc, on la Constitució de 2011 va reconèixer el dret de la ciutadania i de les associacions civils a presentar peticions davant dels consells de les autoritats locals i regionals. Aquest mecanisme, de naturalesa consultiva, permet a la població proposar qüestions per ser incloses en l'agenda dels consells municipals, sempre que es compleixin els requisits legals i els llindars de signatures establerts. La legislació específica (*pétition communale*) fixa el nombre mínim de signants en funció de la dimensió municipal: 100 signatures per a municipis de menys de 35.000 habitants, 200 per a la resta de municipis i 400 per als que disposen de règim d'*arrondissements* (Abdelhafid Chentouf, 2016).

Tot i que no es tracta d'un mecanisme vinculant, sinó d'un instrument d'agenda, la seva aplicació ha resultat significativa. Entre 2019 i 2022 es van registrar més de 480 peticions locals, amb una taxa d'acceptació propera al 50%. (Direction Générale des Collectivités Territoriales, s.d.) Alguns exemples il·lustratius són la petició presentada a Agadir (2020) per revisar la identitat visual de la ciutat o la iniciativa de Rabat (2025) per instal·lar lavabos públics, que mostren com aquest recurs s'ha utilitzat per incidir en polítiques urbanes i en la provisió de serveis bàsics (Colin & Bergh, 2025).

5.2. Buenos Aires: transformació de les terres de Costa Salguero i Punta Carrasco

A la Ciutat Autònoma de Buenos Aires, el dret a la iniciativa ciutadana (denominat iniciativa popular en la llei) està reconegut per la constitució local i regulat específicament per la Llei A Núm. 40 (Legislatura Ciudad Autónoma de Buenos Aires, s.d.). El cas d'aplicació més rellevant fins ara ha estat el que s'emmarca en la lluita per

la recuperació de terres públiques a la zona costanera de Costa Salguero i Punta Carrasco, espais emblemàtics per la seva ubicació estratègica a la vora del Riu de la Plata. Davant la proposta del govern de la ciutat de vendre una part substancial d'aquestes terres per al desenvolupament de projectes immobiliaris de luxe, diverses organitzacions socials, ambientals i veïnals van impulsar una iniciativa popular per reclamar la preservació d'aquests espais com a zones verdes públiques (Gobierno de la Ciudad Autónoma de Buenos Aires, 2022; Radio Canal Abierto, 2021).

En aquest context, l'any 2021 es va iniciar un procés de mobilització ciutadana que va aconseguir recollir més de 53.000 signatures validades, superant així el llindar legal de l'1,5 % del cens electoral. La validació de les signatures per part del Tribunal Superior de Justícia va suposar una fita en la història de la participació ciutadana a Buenos Aires, ja que es tractava de la primera vegada que una iniciativa popular complia tots els requisits formals per ser debatuda en l'àmbit legislatiu local (Giambartolomei, 2023).

Resulta especialment destacable que era la primera vegada que es va acceptar una iniciativa, si tenim en compte l'existència d'una legislació relativament favorable. La Llei de Participació de la ciutat autònoma de Buenos Aires estableix mecanismes per facilitar la promoció d'iniciatives, exigint que “compti amb l'aval de quatre mil (4.000) electors o electores i que reuneixi els requisits previstos en la present llei, prèvia verificació de l'autenticitat de, com a mínim, el 3%”. Si una iniciativa popular compleix aquest requisit té el dret a utilitzar espais als mitjans de comunicació públics del Govern i de la Legislatura de la Ciutat Autònoma de Buenos Aires, com cartelleres, ràdios i televisió (Legislatura CABA, 2025).

La validació de la iniciativa va obligar la Legislatura porteña, que és equivalent a un ple municipal, a admetre a tràmit la iniciativa i debatre-la el 30 de març de 2023. La proposta, que pretenia la creació d'un parc públic d'accés lliure i gratuït a tota l'àrea de Costa Salguero i Punta Carrasco, no va obtenir la majoria absoluta necessària i va

ser rebutjada amb 21 vots a favor, 35 en contra i una abstenció (Giambartolomei, 2023).

Tot i així, després del rebuig de la iniciativa popular, va haver-hi una pressió sostinguda del moviment ciutadà que va tenir un impacte significatiu. El cas va ser portat als tribunals, on es van aconseguir tres sentències judicials contràries al projecte oficial. A més, a través d'una audiència pública —en què el 97% de les persones participants es van manifestar en contra de la proposta inicial— es va aconseguir modificar parcialment el projecte (Vázquez, 2024). I finalment es va poder frenar el projecte i recuperar aquest espai a la costa del Riu de la Plata per fer el parc públic demanat en la iniciativa ciutadana (Figueroa, 2024; La Política Online, 2025).

Aquest cas exemplifica que, per una banda, la iniciativa popular va demostrar ser una eina útil per a la mobilització social i la visibilització pública d'una demanda col·lectiva. El procés va permetre articular un moviment ampli entre organitzacions socials, ambientals i veïnals, que va aconseguir superar el llindar de signatures requerit i situar el debat sobre l'ús del sòl i el dret a l'espai públic al centre de l'agenda política de la ciutat. A més, en ser la primera iniciativa popular que es va debatre en la Legislatura porteña és un precedent institucional valuós.

D'altra banda, el cas també posa en relleu les limitacions estructurals d'aquest instrument. Tot i haver complert tots els requisits legals i disposar d'un ampli suport social, la proposta va ser rebutjada en la votació legislativa, evidenciant que el mecanisme d'iniciativa no garanteix necessàriament la seva aprovació ni la seva traducció en polítiques públiques.

Tanmateix, la continuïtat del moviment després del rebuig —mitjançant accions judicials, audiències públiques i campanyes ciutadanes— va acabar aconseguint els objectius materials de la iniciativa. Per tant, l'exemple mostra que, fins i tot quan la iniciativa no té èxit formal dins del procediment institucional, pot ser una eina eficaç

per articular propostes i formar part de l'instrumentari de la ciutadania per fer incidència i construir un moviment polític.

5.3. Exemples d'iniciatives ciutadanes a Alemanya

En el cas d'Alemanya, hi ha exemples que demostren que les iniciatives d'àmbit local poden tenir una capacitat més gran d'incidir directament en la política. Això s'explica perquè, en la majoria dels estats federats (*Bundesländer*), la legislació sobre iniciatives populars preveu que, quan el consell municipal, la representació de districte o el consell comarcal d'un municipi no adopta la proposta d'una iniciativa ciutadana reeixida, es pot convocar un *Bürgerentscheid* (referèndum local) que és vinculant per l'administració local.

En aquest procés, la ciutadania és cridada a votar en els col·legis electorals, com en unes eleccions ordinàries. La decisió ciutadana s'adopta per majoria simple, tot i que en la majoria dels estats federats també cal complir determinats quòrums de participació. Un *Bürgerentscheid* aprovat té la mateixa validesa que una resolució del consell municipal.

Iniciatives ciutadanes per a l'ús de la bicicleta

A Alemanya s'ha consolidat un moviment ciutadà descentralitzat que ha impulsat iniciatives en més de 55 municipis: els anomenats *Radentscheide* ("decisions ciutadanes sobre la bicicleta") (Changing Cities, 2025). Aquestes iniciatives tenen com a objectiu fomentar una mobilitat urbana més sostenible i segura per a les persones que es desplacen en bicicleta. Tot i compartir una finalitat comuna, cada *Radentscheid* s'adapta a les particularitats locals, adoptant formes lleugerament diferents segons el context de cada ciutat. També són diferents els grups promotors, però sovint són

aliances àmplies entre *lobbies* de ciclistes, grups ecologistes i altres actors del teixit associatiu.

El cas del *Radentscheid*, a la ciutat de Bonn, constitueix un exemple destacat del potencial de les iniciatives ciutadanes per incidir directament en la política local. Entre el maig i el setembre de 2020, la iniciativa va aconseguir recollir 28.074 signatures, superant àmpliament el mínim legal establert en 9.963 d'acord amb el cens municipal (Bundesstadt Bonn, s.d.-a). Aquest ampli suport social va obligar el consell municipal de Bonn a debatre la proposta. El febrer de 2021, el consell va aprovar la iniciativa amb un 87 % dels vots favorables, fet que va evitar la necessitat de convocar un *Bürgerentscheid* (Bundesstadt Bonn, s.d.-b).

Des d'aleshores, la ciutat ha posat en marxa diversos instruments per garantir la implementació i el seguiment dels compromisos adquirits. Informes de transparència periòdics documenten els avenços en l'execució de les mesures. El segon informe es va presentar el juny de 2024. Entre les fites més rellevants destaca l'aprovació, el desembre de 2023, d'un pla per a una xarxa contínua de carrils bici i la implementació en curs de 40 nous carrers per a bicicletes (Bundesstadt Bonn, 2024).

En altres ciutats alemanyes s'han impulsat iniciatives ciutadanes amb objectius similars, però no sempre han comptat amb el mateix suport polític. Un cas significatiu és el de Göttingen, on la iniciativa *Radentscheid Göttingen* va superar àmpliament el llindar legal establert —el 10 % dels residents amb dret a vot—, recollint més de 9.100 signatures, quan el mínim necessari era de 6.813 (NI-VORIS, 2021a; Paul, 2024). Tot i aquest ampli suport ciutadà, el ple municipal no va aprovar la proposta, la qual cosa va portar a la convocatòria d'un *Bürgerentscheid* (referèndum local), tal com estableix la legislació.

Segons la normativa vigent, una decisió d'aquest tipus és vinculant si la majoria dels vots vàlids són favorables ("Sí") i aquesta majoria representa almenys el 20 % dels

votants registrats. Quan s'assoleixen aquests requisits, el resultat té el mateix efecte que una decisió del consell municipal i no pot ser modificat ni anul·lat durant dos anys, llevat que s'impulsi un nou referèndum (NI-VORIS, 2021b).

Un dels factors que dificulta l'èxit d'aquests processos és l'obligació de presentar una estimació detallada dels costos que implicaria aplicar la iniciativa. En el cas de Göttingen, per tal d'oferir una decisió més matisada, els promotors van proposar dues votacions separades: una primera sobre els objectius generals per fer la ciutat més pedalable, i una segona sobre projectes concrets d'infraestructura, com ara la creació de carrils bici protegits. L'administració local va calcular un cost de 39,4 milions d'euros per a la primera proposta i de 56,4 milions per a la segona, xifres que els promotors van considerar inflades i poc rigoroses (Zuschlag, 2024).

Els resultats de la votació que es va dur a terme conjuntament amb les eleccions pel Parlament Europeu, van reflectir aquesta tensió. La primera proposta va ser aprovada, mentre que la segona no va assolir el suport necessari (Stadt Göttingen, 2024a). Això obliga l'administració local a implementar millores generals en la infraestructura ciclista, encara que no de manera tan ambiciosa com preveia la segona proposta. El cas mostra com les estimacions de costos poden influir en el comportament electoral, fent que una part de la ciutadania opti per posicions més prudents o divideixi el vot.

Tot i que l'Ajuntament de Göttingen va anunciar el compromís d'aplicar les mesures derivades del primer resultat i va afirmar haver iniciat les primeres actuacions (Stadt Göttingen, 2024b), la implementació efectiva i la voluntat política de portar-les a terme han estat fortament qüestionades per diversos col·lectius i entitats locals (NDR, 2025; Paul, 2025).

Els casos de Bonn i Göttingen posen de manifest tant els límits com les diferències que poden existir en les iniciatives ciutadanes orientades a promoure una mobilitat més sostenible. A moltes altres ciutats d'Alemanya s'han trobat obstacles similars que dificulten la materialització de les propostes. Tanmateix, l'experiència de Göttingen

també mostra que aquestes dificultats poden ser superats quan hi ha una base ciutadana organitzada, persistent i capaç de mantenir el debat públic viu més enllà del moment de la votació. No obstant això, si l'administració pública no comparteix l'objectiu de transformació o no hi dona suport actiu, la implementació efectiva de les mesures esdevé molt més complexa i lenta, fins i tot quan hi ha un mandat democràtic clar.

Tercera pista de l'aeroport de Múnic (MUC)

El cas de la tercera pista de l'aeroport de Múnic és un exemple paradigmàtic de com una iniciativa ciutadana pot condicionar una decisió sobre una infraestructura de gran impacte. La mobilització s'inicia quan es fan públics els plans d'ampliació de l'aeroport. En aquell moment es forma el col·lectiu AufgeMUCkt, que agrupa diversos actors de la societat civil, impulsa les primeres accions de protesta i convoca una manifestació a Múnic amb 18.000 participants en contra del projecte (Bayrischer Rundfunk, 2017).

Tot i que s'organitza un procés participatiu amb audiències públiques per discutir les al·legacions al projecte —en què el col·lectiu participa activament—, el projecte de la tercera pista continua endavant. És llavors, l'any 2012, quan AufgeMUCkt presenta 35.000 signatures al consistori de Múnic per sol·licitar un referèndum. Després de la verificació, es confirma que 31.430 són vàlides, superant el mínim requerit de 30.831 signatures, equivalent al 3% de la població de la ciutat (airliners.de, 2012).

El 17 de juny de 2012 es va celebrar el referèndum a la ciutat de Múnic, convocat arran de la iniciativa ciutadana que havia superat el llindar legal de signatures. La consulta va registrar una participació del 32,8%, una xifra significativa si es té en compte que es tractava d'un tema específic d'infraestructura i no es podia fer coincidir amb unes

eleccions generals (Stadt München, 2002). El resultat va ser que el 54,3% dels vots es van posicionar en contra de la construcció de la tercera pista.

Segons la normativa municipal, aquest resultat només seria legalment vinculant durant un any, i passat aquest període el consell municipal podia revertir la seva posició i donar suport a la construcció. Tanmateix, la ciutat de Múnic ha mantingut de manera sostinguda la seva oposició més enllà del termini mínim legalment establert, convertint un mandat temporal en una estratègia política duradora.

Aquest posicionament del govern municipal ha estat decisiu, ja que forma part, juntament amb l'estat de Baviera i el Govern federal d'Alemanya, dels accionistes de l'aeroport. Segons el model de governança vigent, qualsevol modificació estructural requereix unanimitat entre els accionistes. Això implica que la negativa municipal, tot i representar menys d'una quarta part del capital, és suficient per bloquejar el projecte.

El cas de Múnic mostra que l'èxit d'una iniciativa ciutadana pot ser el primer pas per al desplegament d'un posicionament de ciutat. Un acord social que perduri en el temps. Mitjançant una pressió sostinguda més enllà del moment de la votació, la campanya va convertir el resultat del referèndum en una oposició política de més llarg abast. Per això, avui el projecte continua aturat, malgrat l'existència d'autoritzacions que, formalment, encara són vigents (Steinbacher, 2025).

L'habitatge és un dret humà

Un altre exemple de com una iniciativa ciutadana pot generar efectes prolongats en el temps després de guanyar un referèndum es troba a la ciutat de Freiburg, al sud-oest d'Alemanya, a les portes de la Selva Negra.

En un moment en què el finançament municipal arreu d'Alemanya era escàs i moltes ciutats acumulaven un endeutament important, el govern local de Freiburg va proposar vendre les propietats municipals gestionades per la Freiburger Stadtbau GmbH, l'empresa pública d'habitatge, a inversors privats (Sattler, 2007). Aquesta proposta va generar una forta oposició social, ja que es preveia que si inversors privats prenen el control del parc d'habitatge, els preus de lloguer augmentarien de forma desmesurada.

Davant d'això, la societat civil va impulsar la iniciativa ciutadana "Wohnen ist Menschenrecht" ("L'habitatge és un dret humà"), que va recollir el suport necessari per convocar un referèndum municipal, celebrat el 12 de novembre de 2006. L'objectiu era evitar la privatització del parc públic d'habitatge i garantir que continués sota gestió municipal.

El referèndum municipal es va celebrar el 12 de novembre de 2006 amb l'objectiu d'evitar la venda de les propietats municipals gestionades per la Freiburger Stadtbau GmbH, l'empresa pública d'habitatge. El resultat va ser favorable a la iniciativa ciutadana, fet que va permetre bloquejar la venda dels pisos municipals proposada pel govern local. Aquesta decisió va suposar la preservació del parc públic d'habitatge i la consolidació del dret a l'habitatge com a eix central de la política municipal (Sattler, 2007).

El cas de Freiburg és paradigmàtic perquè va tenir un impacte important més enllà de l'àmbit local, ja que va inspirar altres iniciatives similars en diferents ciutats alemanyes, que van prendre com a referent aquesta acció per aturar processos de privatització d'habitatge públic (Institut der deutschen Wirtschaft (IW), 2010).

6. INICIATIVES CIUTADANES MUNICIPALS: EL CAS DE BARCELONA

A continuació analitzarem la concreció de la iniciativa ciutadana (IC) en el context municipal de Barcelona atenent el fet que la veritable participació ciutadana ha de ser una “necessitat ineludible” (Brugué et al., 2015: 61) i que requereix d’un “compromís més ampli amb el ciutadà” (Pino & Colino, 2008: 253). Resolem que d’entrada, emmarcada en les disposicions normatives de l’administració catalana per la Llei 1/2006, s’aposta decididament per la utilització d’aquesta figura per part dels ciutadans amb la introducció d’ajudes als interessats i pel fet d’ampliar el subjecte de dret, tan d’edat com més enllà de la simple nacionalitat (Sánchez, 2007: 40).

L’Ajuntament de Barcelona entén que la IC reconeix la capacitat de les persones per ser agents actius en allò que afecta el conjunt de la comunitat, afavorint el protagonisme ciutadà a l’hora de definir prioritats o necessitats a l’agenda política de la ciutat (2022). Fent èmfasi al caràcter plural de la ciutat i buscant una simplificació del procés, l’Ajuntament de Barcelona posa a disposició una eina multiús que reconeix els diferents nivells administratius dins de la mateixa ciutat.

Taula 2. Firmes requerides per tipus d’iniciativa ciutadana (àmbit de ciutat)

Tipus d’iniciativa	Núm. de signatures
Consulta ciutadana	88.709
Aprovació d’una norma	15.000
Procés participatiu o creació d’un òrgan de participació	9.000
Posada en marxa d’una audiència pública	7.000
Incorporació de punts a l’ordre del dia en el Ple	2.750

Font. Elaboració pròpia.

En el cas dels barris o dels districtes el nombre de firmes oscil·la atenent la dimensió de cada unitat territorial. El Reglament de Participació estableix diferents fórmules segons el tipus d'iniciativa:

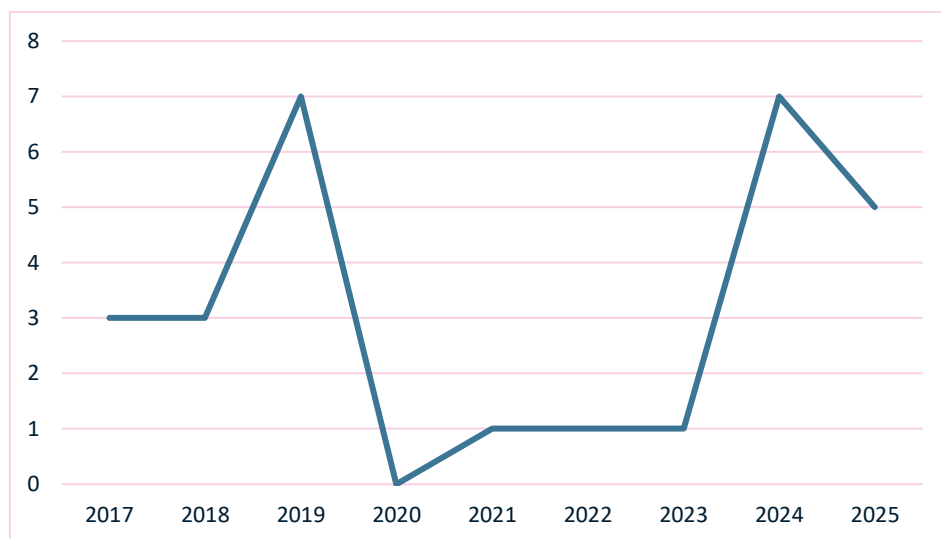
- Convocatòria d'un procés participatiu o d'un òrgan de participació: es requereix el 2% de la població del territori corresponent, amb un mínim de 50 signatures i un màxim de 900.
- Constitució d'un Consell de Barri: s'exigeix l'1% de la població, amb un mínim de 25 signatures i un màxim de 450.
- Iniciatives ciutadanes per promoure una consulta en un àmbit territorial inferior al districte: el nombre de signatures ha de respectar la proporcionalitat establerta a la LLEI 10/2014, del 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana, en funció de la població afectada, amb un mínim de 250 signatures.

En el cas que les iniciatives facin referència a més d'un districte, però no a tota la ciutat, s'ha de recollir la suma de signatures corresponent a cada districte, tal com s'estipula en la taula per districtes del Reglament de Participació (Ajuntament de Barcelona, 2022, p. 28). No obstant, a aquesta suma s'aplica una reducció proporcional. La reducció és del 10% quan afecta dos districtes i va augmentant fins a un màxim del 55% si en són nou.

Malgrat aquesta reducció, és rellevant considerar que, en funció de la tipologia de la iniciativa i dels districtes afectats, sovint resulta més coherent tramitar-la a escala municipal, atès que els llindars agregats —inclosa la reducció— superen habitualment el llindar establert per a tot el municipi. Amb tot, poden existir supòsits en què la normativa no incideixi sobre la totalitat dels districtes o en què es pretengui limitar la consulta a una part de la ciutadania. En aquests casos, cal valorar la pertinència d'aquesta restricció, que hauria de respondre a circumstàncies excepcionals i justificades.

6.1. Context i evolució

Gràfic 1. Evolució d'iniciatives presentades a decidim.barcelona

Font. Elaboració pròpia, a partir de dades de decidim.barcelona.

Des de l'any 2017 existeixen dades públiques sobre les IC al portal decidim.barcelona. Aquell mateix any es va aprovar el Reglament de Participació de Barcelona, que substituïa les anteriors Normes Reguladores de la Participació Ciutadana del 22 de novembre de 2002 (Ajuntament de Barcelona, 2025). Aquesta regulació estableix per primera vegada un procediment detallat per a la tramitació de les iniciatives ciutadanes, definint els passos, els requisits i els terminis aplicables pel lliurament de signatures.

Abans d'aquesta reforma, el marc normatiu era més general i no especificava el procediment a seguir. Això va quedar evidenciat l'any 2013, quan es va fer la primera IC de la ciutat, impulsada per la Plataforma03BCN, que defensava el manteniment del model públic d'escoles bressol i incloïa mesures com la reducció d'alumnes per aula. Tot i haver recollit més de 25.000 signatures, la proposta no va ser tramitada amb l'argument que no complia els requisits establerts en la normativa. Concretament, hi havia controvèrsia sobre si la normativa definia el procediment d'autenticació de les signatures i, des del govern del consistori, es va fer una lectura restrictiva d'aquest

punt, impedit que la tramitació de la iniciativa prosperés. Aquest episodi va posar de manifest la manca de claredat en l'ús de l'instrument i va motivar la necessitat d'una regulació més precisa, que finalment es concretaria amb el reglament de 2017 (Betevé, 2013a, 2013b).

A partir de 2017, amb el nou reglament en vigor, es van començar a registrar les primeres iniciatives ciutadanes a través del portal decidim.barcelona. Els primers anys van estar marcats per la voluntat del teixit associatiu d'impulsar aquest mecanisme. Les primeres propostes van abordar qüestions com la gestió pública de l'aigua, reivindicacions comunitàries com “#HabitemElSantPau: projecte pilot d'habitatge públic inclusiu”, “CAP a la Misericòrdia JA!” i “Recuperem Maladeta” o de recuperació de la memòria democràtica amb demandes de canvis de nom a la plaça Idrissa Diallo, l'avinguda Riera de Cassoles i la plaça de l'1 d'octubre.

El govern municipal va plantejar que totes aquelles iniciatives ciutadanes que requerien la celebració d'una consulta s'articulessin a través de multiconsultes, que permetessin a la ciutadania pronunciar-se sobre temes rellevants de la ciutat (Ajuntament de Barcelona, 2017). La primera havia de ser la multiconsulta de 2018, que incloïa les tres primeres iniciatives ciutadanes que requerien la celebració d'una consulta: “Remunicipalitzem Barcelona”; “Memòria, justícia i reparació: canvi de nom de la Plaça Antonio López per Plaça Idrissa Diallo”; i “#HabitemElSantPau”. Després d'un llarg debat polític, el Plenari del Consell Municipal va aprovar la celebració de la primera multiconsulta de Barcelona, amb l'acord de no dur-la a terme fins passades les eleccions municipals del 2019 (Ajuntament de Barcelona, 2018). No obstant això, finalment no es va arribar a dur a terme, donat que el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va declarar la nul·litat del Reglament de Participació de 2017 amb la sentència núm. 874/2019 (Ajuntament de Barcelona, 2025; INAP, 2019).

Fins a l'any 2019 es va produir un increment notable en el nombre d'iniciatives ciutadanes presentades. La sentència contra el Reglament va generar un període

d'incertesa amb relació a la continuïtat i l'empara normativa de les consultes ciutadanes, que només es va resoldre amb l'aprovació d'una adaptació del Reglament de Participació. Aquesta nova normativa, la que és vigent actualment, estableix un llindar de signatures considerablement més alt per poder promoure les IC (Agència Catalana de Notícies, 2022).

Els impediments judicials pel desplegament del Reglament, sumats a l'impacte de la pandèmia de la COVID-19, va provocar una aturada total del mecanisme de les iniciatives ciutadanes el 2020. Entre el 2021 i el 2023 només es va presentar una IC per any. Aquesta baixada es pot explicar com a conseqüència directa de la inseguretat jurídica i del context d'emergència sanitària, en què la ciutadania va centrar els esforços en accions més immediates i directes, fet que feia menys adequat l'ús de mecanismes com les iniciatives ciutadanes, que requereixen temps, organització i participació col·lectiva.

L'any 2024 marca un nou repunt significatiu, arribant a 7 iniciatives enregistrades. Pel que fa al 2025, les dades indiquen que la tendència a l'alça es manté, tot i que no assoleix el mateix volum de l'any anterior. Segons les estimacions municipals, el nombre d'iniciatives podria estabilitzar-se entre 7 i 10 anuals en els anys vinents (Annex 2).

6.2. Tipologia i desplegament de les iniciatives ciutadanes

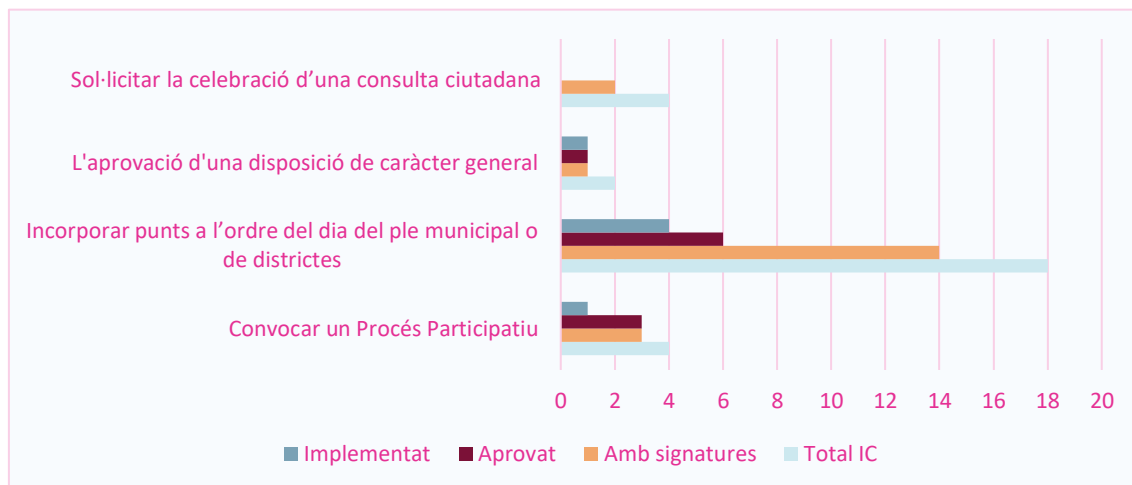
El Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona estableix diversos tipus d'iniciatives ciutadanes en funció del seu objecte. L'article 18 detalla les vies d'incidència que es poden abordar a través de les IC, tot assenyalant els terminis i els procediments que l'administració ha de seguir segons la naturalesa de la proposta. En concret, la normativa distingeix entre iniciatives orientades a la realització de les següents actuacions:

- a) proposar la inclusió d'un punt a l'ordre del dia del Consell Municipal o del Consell de Districte;
- b) iniciar un procés participatiu;
- c) convocar una audiència pública;
- d) impulsar la creació d'un òrgan de participació;
- e) promoure una disposició normativa de caràcter general;
- f) sol·licitar la convocatòria d'una consulta ciutadana, o
- g) instar la convocatòria d'un consell de barri. (Ajuntament de Barcelona, 2022)

Segons la tipologia de la iniciativa, la regulació estableix obligacions específiques que l'Ajuntament ha de complir, però per a totes ha de prestar suport per facilitar la recollida de les signatures.

Fins ara s'han registrat unes 28 iniciatives ciutadanes a Barcelona que es basen en el reglament de participació actual. Aquestes es distribueixen de manera molt desigual entre tipologies com es pot apreciar en el gràfic 2. S'observa una davallada progressiva en el recorregut de les iniciatives: tot i que moltes aconsegueixen reunir les signatures necessàries, un nombre menor és aprovat i encara menys arriben a implementar-se. Aquest fenomen s'explica en alguns casos pel lapse temporal entre l'aprovació i la implementació de les iniciatives, que fa que no s'hagi tingut prou temps per implementar-les, però en altres casos, posa de manifest que l'aprovació no garanteix necessàriament la seva implementació efectiva.

Gràfic 2. Freqüència segons tipus d'iniciatives presentades a BCN de 2017-2025

Font. Elaboració pròpia.

6.3. Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes

Com mostra el gràfic 2, predomina clarament l'ús de la IC per incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes, donat que en 18 ocasions s'han utilitzat amb aquesta finalitat. Aquest mecanisme presenta un èxit relatiu, que es manifesta sobretot per la capacitat d'incorporar temes a l'agenda pública i plantejar debats als plenis municipals. A més, es caracteritza per una baixa barrera d'entrada, ja que és la IC que requereix menys signatures validades (3.750 en l'àmbit de ciutat i entre 400 i 1.300 a nivell de districte) (Ajuntament de Barcelona, 2022, p. 29). Així i tot, no totes les iniciatives han aconseguit assolir aquest llindar, com hem observat.

Un cop la IC arriba al ple, se celebra un debat i posteriorment es vota la seva aprovació. En aquest punt, només una minoria és aprovada. Tanmateix, això no implica el fracàs total de la iniciativa, ja que sovint els promotors consideren que el simple fet d'haver situat un tema a l'agenda pública constitueix un èxit. Aquest pas permet que qüestions que probablement no haurien entrat en el debat polític siguin discutides i

rebin atenció mediàtica. A més, la votació obliga els partits representats al ple a posicionar-se de manera explícita, cosa que contribueix a fer visible la seva postura en qüestions que preocupen o interessin a la ciutadania.

A més, destaca per la seva flexibilitat, ja que qualsevol tema que entra en la competència del consistori pot esdevenir objecte d'una IC i incorporar-se com a punt a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes. El llindar de signatures requerides, relativament baix, fa que aquest mecanisme sigui més accessible per a una àmplia varietat de grups promotors amb capacitat per mobilitzar el suport necessari.

Finalment, tal com mostra el gràfic 2, hi ha iniciatives que arriben a ser aprovades i implementades, si bé aquestes només representen en el moment de publicació de l'informe menys del 30% del total d'iniciatives que han obtingut les signatures necessàries.

6.4. Celebració d'una consulta ciutadana

El gràfic 2 també mostra que les iniciatives ciutadanes per sol·licitar la celebració d'una consulta ciutadana han tingut una freqüència baixa al llarg dels darrers anys. Com ja s'ha comentat anteriorment, després de l'aprovació del Reglament, el 2017, es van impulsar tres propostes que finalment no es van poder celebrar.

Tot i això, l'esforç d'arribar a les 25.000 signatures necessàries no va ser en va, ja que va propiciar un debat públic significatiu que va contribuir a la reflexió sobre els temes proposats. Per altra banda, la IC sobre el canvi de nom de la plaça Idrissa Diallo (Annex 1) va acabar sent efectiu, sense que la iniciativa hagués estat formalment aprovada (Info Barcelona, 2022). Aquest fet que mostra, per una banda, la capacitat de les iniciatives per plantejar propostes i temàtiques noves, però també que, en última instància, la voluntat política és l'element clau per a l'impuls de les propostes.

Amb posterioritat a la sentència del TSJC no s'ha promogut cap IC d'aquest tipus a escala de ciutat. Aquest fet s'explica en gran mesura per l'augment del llindar de signatures, que ha dificultat notablement assolir l'objectiu establert amb 88.709 signatures (Ajuntament de Barcelona, 2022, p. 29). Recentment, en l'any 2025, s'ha impulsat la primera IC per sol·licitar una consulta a nivell de barri. Es tracta d'una iniciativa que demana el canvi de nom del barri de Navas pel de Torrent de la Guineu (Annex 1). En aquest cas, l'objectiu era recollir 2.000 signatures de persones empadronades al barri (Ortí, 2025). Tanmateix, aquest llindar no es va complir. A causa de diferents interpretacions de l'Article 35 de la LLEI 10/2014, del 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana, que és la legislació aplicable, actualment aquest cas està presentat davant de la comissió d'Empara.

Si bé les primeres IC abordaven qüestions diverses i de caràcter general, el marc legislatiu actual dificulta l'assoliment del nombre de signatures necessari per a la seva aprovació. Per això és més probable que aquestes iniciatives es dirigeixin a temes d'abast territorial més reduït, vinculats a nivells administratius inferiors al de ciutat, i que requereixen també un nombre menor de suports.

Atesa aquesta necessitat de reunir un volum elevat de signatures, la posada en marxa d'una IC requereix una campanya intensa de promoció i recollida de suports. Aquest requisit afavoreix especialment els col·lectius que disposen de capacitat organitzativa i d'una base àmplia de persones voluntàries per mobilitzar al carrer. Quan la iniciativa s'impulsa a escala de barri, els actors més propensos són les associacions veïnals, sovint en aliança amb altres entitats amb una presència consolidada al territori.

El disseny actual dels llindars de participació genera desigualtats entre actors. Només aquells amb recursos humans i organitzatius suficients poden sostenir una campanya de promoció gran, la qual cosa limita l'accés a aquest instrument per part d'altres col·lectius més petits o amb menys capacitat per fer sentir la seva veu.

6.5. Convocar un procés participatiu

Entre el 2017 i la data de publicació d'aquest informe, s'han impulsat en quatre ocasions iniciatives destinades a convocar processos participatius. Aquest tipus d'IC té un funcionament diferent d'altres, ja que un cop assolit el llindar de signatures, no es passa a consideració i votació del plenari, sinó que l'Ajuntament ha d'iniciar directament un procés participatiu en un termini màxim de tres mesos (Ajuntament de Barcelona, 2022).

A més, segons l'Article 21 del Reglament de participació, l'administració també ha d'assegurar que “les persones designades per la Comissió promotora de la iniciativa formen part del grup impulsor del procés participatiu” (Ajuntament de Barcelona, 2022, p. 40).

De les tres iniciatives, dues han esdevingut finalment processos participatius, ja que una no va aconseguir reunir el nombre de signatures requerit. Aquesta última, d'abast de ciutat, plantejava una diagnosi feminista dels espais públics i comunitaris de Barcelona i estava impulsada per entitats socials. En canvi, les dues que sí que van prosperar eren d'àmbit de barri i vinculades a qüestions urbanístiques concretes: la recuperació del parc de Sant Martí i la transformació de la plaça al barri de Poblenou (Annex 1). En tractar-se d'iniciatives a nivell de barris, el llindar de signatures era més baix. A més, en ser impulsades per les entitats veïnals, van poder recolzar-se en les xarxes comunitàries ja existents. Aquestes experiències mostren que les perspectives d'èxit són més altes quan la iniciativa ciutadana per convocar un procés participatiu s'impulsa a escala de barri i compta amb un fort arrelament local.

6.6. Aprovació de disposicions de caràcter general

Observem que també s'han impulsat tres iniciatives ciutadanes orientades a l'aprovació de disposicions de caràcter general. Aquest tipus d'iniciativa no demana

una actuació concreta i puntual, sinó que proposa que l'Ajuntament aprovi una norma, reglament o disposició pel conjunt de la ciutat.

Tal com està estipulat al Reglament, es tracta d'un tipus que requereix una preparació més aviat jurídica, ja que ha d'anar acompanyat del "text articulat de la disposició o de les línies bàsiques en què es delimiti amb precisió el seu objecte i els principis i criteris que han d'inspirar-ne l'articulat".

En aquest cas, cal recollir 15.000 signatures vàlides, un llindar elevat que pot representar un repte considerable per a moltes iniciatives. Tanmateix, en els tres casos impulsats fins ara, s'ha aconseguit superar-lo amb èxit.

La primera iniciativa d'aquest tipus, promoguda per la plataforma ZOOXXI, i que neix del moviment animalista, plantejava la reconversió dels zoològics. Amb aquesta IC, i després d'un període de negociació i incorporació d'esmenes per part dels grups polítics, el maig del 2019 el Ple municipal va aprovar la incorporació del capítol IV a l'Ordenança de protecció dels animals de Barcelona, que inclou un nou articulat que estableix la reconversió del Zoo, per tal de convertir-lo en un equipament destinat a la protecció i reintroducció dels animals en entorns naturals, i al foment de tasques de sensibilització, educatives i científiques.

Malgrat aquesta aprovació, que en el seu moment va considerar-se un èxit, la plataforma denuncia la inacció de l'Ajuntament a l'hora d'aplicar el capítol IV de l'ordenança, així com el Pla estratègic del zoo, aprovat el mateix Ple municipal. Per aquest motiu, ZOOXXI ha interposat un recurs contenciós administratiu contra el zoo i l'Ajuntament de Barcelona per l'incompliment de la normativa.

Les altres dues iniciatives d'aquest tipus estan relacionades amb la regulació de les terrasses veïnals. En aquest cas, diverses organitzacions veïnals i socials, organitzades a través de la Federació d'Associacions de Veïnals de Barcelona (FAVB), van impulsar

una IC per tal de desenvolupar una nova ordenança de terrasses, que garantís “un espai públic compartit i compatible amb la vida veïnal” (decidim.barcelona, 2024a).

Per altra banda, i en resposta a la iniciativa de la FAVB, el Gremi de Restauració de Barcelona va impulsar una altra IC, amb la finalitat de modificar el marc regulador de les terrasses, per tal que les potenciï com a “espais de trobada i de socialització i, alhora, com un element indispensable per a la competitivitat dels bars i restaurants” (decidim.barcelona, 2024b).

Troblem aquí un cas d’iniciatives que s’han presentat per tal de plantejar dues propostes diferents sobre un mateix tema. Ambdues, a més, han obtingut el nombre necessari de signatures per continuar la seva tramitació administrativa. Aquest fet posa sobre la taula que la iniciativa ciutadana pot esdevenir no només una eina per plantejar mesures, sinó també de confrontació de posicionaments. En aquest sentit, és necessari plantejar mecanismes per definir clarament la gestió d’aquests casos.

Aquestes dues iniciatives mostren també que, si es compta amb una capacitat de mobilització suficient, és possible assolir les 15.000 signatures necessàries, si bé aquest èxit comporta un esforç considerable en termes de temps i recursos. La recollida de signatures exigeix moltes hores de dedicació, que sovint es duen a terme gràcies a la implicació de persones voluntàries o, en alguns casos, mitjançant personal contractat específicament per a aquesta tasca (Annex 2, Annex 5 i Annex 6).

Fins al moment de la publicació d’aquest informe, només la iniciativa de ZOXXI ha estat parcialment implementada, mentre que les altres dues relacionades amb les terrasses dels bars es troben encara en procés. L’anàlisi dels terminis en tots els casos mostra que el temps fins a la implementació és considerablement llarg. Això es deu, segons s’apunta a les entrevistes, a les traves que l’Ajuntament posa al procés (Annex 2 i Annex 5). En el cas de la IC del ZOXXI, han calgut dos anys per aprovar la modificació de l’ordenança, a més d’una pressió constant per part dels promotors. Per altra

banda, en el cas de les mesures relacionades amb les terrasses, es preveu una tramitació també llarga, tenint en compte la dificultat afegida de gestionar dues propostes en molts aspectes contraposades i referents a la mateixa normativa.

6.7. Altres tipus

Pel que fa a altres tipus d'Iniciativa Ciutadana, fins al moment de la publicació d'aquest informe no se n'ha impulsat cap a Barcelona.

En el cas de la IC per convocar un Consell de barri, malgrat que és el mecanisme amb els llindars de signatures més baixos —cal recollir l'1% de signatures vàlides de la població del barri, amb un mínim de 25 i un màxim de 450 (Ajuntament de Barcelona, 2022, p. 30) —, no sembla prou atractiu per als col·lectius. Sembla que la compensació possible no justifica l'esforç, tot i que aquest sigui relativament reduït. D'una banda, els Consells de barri ja se celebren ordinàriament almenys dues vegades l'any (Ajuntament de Barcelona, 2022, p. 70). D'altra banda, des d'una perspectiva estratègica, els col·lectius promotors consideren que impulsar la convocatòria d'un Consell de barri no els assegura que els temes que volen posar sobre la taula rebin un tracte prioritari. En la pràctica, les qüestions que proposa el col·lectiu tenen el mateix nivell d'atenció que qualsevol altre assumpte plantejat pels participants, fet que redueix l'atractiu d'aquest mecanisme com a eina d'incidència política.

Una situació similar es dona amb la convocatòria d'una Audiència pública, que tampoc s'ha impulsat mai per mitjà d'una IC. A nivell de districte, el llindar de signatures és el doble que el requerit per a un Consell de barri, fet que implica un esforç superior. A això s'hi afegeix que les Audiències públiques ja se celebren de manera ordinària cada dos mesos, de manera que promoure'n una de nova es percep com un esforç desproporcionat en relació amb el possible retorn. A més, en aquest cas els col·lectius impulsors tampoc disposen d'un accés privilegiat per assegurar que els seus temes siguin prioritzats, ja que qualsevol ciutadà pot plantejar qüestions en el

marc de l'Audiència. Tot plegat fa que resulti més pràctic esperar la pròxima sessió ordinària que no pas activar una IC específica.

Ara bé, aquest raonament no és aplicable a les Audiències públiques a nivell de ciutat, atès que aquestes no tenen una periodicitat establerta. En aquest cas, el recurs de presentar una iniciativa ciutadana pot oferir un valor afegit més clar, ja que permetria obrir un espai de debat que, d'altra manera, no es produiria. Tot i així, encara no s'ha plantejat cap IC amb el propòsit de recollir les 7.000 signatures vàlides per convocar una Audiència pública en un termini màxim de 30 dies (Ajuntament de Barcelona, 2022).

Tampoc no s'ha fet ús de la possibilitat d'impulsar la creació d'un nou òrgan de participació. En el cas d'un òrgan d'àmbit de barri o de zones inferiors al districte, cal recollir el 2% de signatures vàlides de la població del territori afectat, amb un mínim de 50 i un màxim de 900 mentre que a nivell de tota la ciutat calen 9.000 signatures vàlides (Ajuntament de Barcelona, 2022). Tot i que aquests llindars no són els més exigents, promoure aquest tipus d'iniciativa requereix coneixement del funcionament institucional i certa capacitat d'incidència en el Ple municipal per augmentar les opcions d'èxit.

Aquest panorama mostra que els col·lectius que impulsen iniciatives ciutadanes tendeixen a prioritzar les IC segons quines tenen més sentit estratègic i una millor relació entre esforç i resultats.

Finalment, cal destacar que no sempre es recorre a una iniciativa ciutadana en situacions en què podria resultar pertinent. En molts casos, els col·lectius amb més capacitat organitzativa prefereixen establir canals de diàleg directe amb el govern municipal, la qual cosa pot generar dinàmiques de clientelisme, ja que afavoreix els actors amb més recursos i millor accés de les seves demandes i posicionaments a les esferes de poder. Precisament, per prevenir aquesta desigualtat d'accés, és

fonamental que els canals oficials —com les iniciatives ciutadanes— esdevinguin més àgils, eficients i amb una incidència real en l'agenda política.

7. GESTIÓ TÈCNICA I HIBRIDACIÓ DE LES INICIATIVES

7.1. Suport des de l'administració

L'Ajuntament de Barcelona disposa d'un equip tècnic específic que acompanya les persones o col·lectius promotors d'iniciatives ciutadanes al llarg de tot el cicle del seu desenvolupament, des de la formulació inicial, la tramitació interna i el retorn institucional (Annex 4). No obstant això, aquest acompanyament s'activa només una vegada la proposta ha estat registrada formalment com a IC. Això implica que les persones interessades han de conèixer prèviament l'existència d'aquest instrument i els passos necessaris per iniciar-ne la tramitació.

Les persones interessades poden conèixer l'existència de les iniciatives ciutadanes a través de diversos canals oficials, com el Reglament de participació, la plataforma decidim.barcelona, o la pàgina informativa específica “[Com promoure iniciatives ciutadanes](#)”.

A més, també hi ha persones que arriben al dispositiu d'acompanyament després d'haver fet una consulta o una instància a l'Ajuntament. Alguns col·lectius i persones coneixen el procediment per mitjà de xarxes i contactes vinculats a l'àmbit de la participació, o bé a través de la mateixa plataforma decidim.barcelona, que incorpora un apartat visible a la pàgina principal sobre les IC. Aquesta visibilitat fa que moltes persones creïn la seva proposta d'iniciativa directament a la plataforma, tot i que sovint no compleixen els requisits establerts pel Reglament (Annex 4).

Font. Elaboració pròpia. Pàgina inicial de decidim.barcelona on s'indica l'apartat d'iniciatives ciutadanes

Algunes d'aquestes entrades responen a propostes que no s'ajusten a la figura de la IC, i d'altres fins i tot tenen un caràcter anecdòtic o humorístic, com ara la proposta *“excavar la meva cara en Montjuïc”* (Annex 4). Així, tot i el volum d'entrades registrades, només una petita part (28 en el moment de l'entrevista) compleix els criteris i segueix el procediment establert, mentre aproximadament el 98,5% són descartades per no ajustar-se als requisits (Annex 4).

Aquesta elevada taxa de propostes que no poden iniciar el procés per incompliment dels criteris pot interpretar-se com un indicador de desconeixement sobre què és exactament una iniciativa ciutadana i per què serveix. Queda evidenciat perquè en molts casos, l'apartat de les iniciatives ciutadanes s'utilitza per traslladar queixes o propostes generals (Annex 4). Aquestes entrades són derivades als canals o procediments més adients per fer arribar la seva demanda. En els casos en què es confirma la voluntat de tramitar una IC segons el procediment previst, es programen reunions per coordinar l'acompanyament tècnic amb les persones o col·lectius promotors.

L'acompanyament municipal es concreta en tres vectors de suport: normatiu, metodològic i documental:

- Assessorament normatiu per ajustar la proposta al marc jurídic vigent, aclarint l'abast competencial, els límits materials i els condicionants procedimentals que poden afectar-ne la viabilitat o la forma final.
- Orientació metodològica per planificar objectius, fases i calendari.
- Suport documental, amb models i instruccions per a la formalització correcta de la iniciativa i la gestió dels plecs físics de signatures (Annex 4).

Les IC es despleguen mitjançant un model híbrid que articula mecanismes digitals i presencials. Tot i que la seva tramitació formal s'ha de realitzar físicament, bona part dels processos d'informació, difusió i seguiment es vehiculen de forma digital. Aquest enfocament reflecteix que les infraestructures digitals esdevenen dispositius centrals i és part d'una tradició constant d'innovacions tecnològiques en la participació ciutadana (Goñi, 2025).

El principal entorn digital de les IC és la plataforma decidim.barcelona, que opera com a espai d'informació, tramitació i deliberació pública. A decidim.barcelona es poden consultar iniciatives actives i històriques, amb una descripció inicial elaborada per les persones o col·lectius promotors. Aquest contingut és revisat tècnicament pel personal municipal per garantir claredat, veracitat i ajust als criteris normatius (Annex 4).

A més de l'espai informatiu, la plataforma ofereix funcionalitats interactives com els comentaris públics i la missatgeria interna, que permeten la interacció entre ciutadania i persones impulsores a través del compte vinculat a la iniciativa ciutadana publicada. Cal apuntar, però, que aquesta via de contacte no és privada, ja que els administradors de decidim.barcelona poden veure els missatges enviats. En canvi, els comentaris són visibles per a tothom i poden ser utilitzats per expressar suport, plantejar dubtes o iniciar un debat sobre el contingut o la finalitat de la iniciativa. Així mateix, permeten un cert grau de diàleg, ja que poden ser respostos directament per altres persones usuàries.

7.2. Signatures Suport físic vs. suport digital

La recollida de suports per a una IC s'organitza a través d'un model dual que permet que es pugui signar una iniciativa tant de forma digital com presencial. En les dues modalitats, decidim.barcelona juga un paper clau. Per una banda, és possible signar una IC de forma digital mitjançant la mateixa plataforma decidim.barcelona. La persona que vol donar suport ha de crear un compte d'usuari i registrar la seva signatura introduint les dades personals: nom i cognoms, data de naixement, número de document i codi postal. A més, la plataforma actua com a espai informatiu per localitzar les accions presencials. Els col·lectius promotors tenen la plataforma a disposició per informar sobre la seva iniciativa i les trobades que es fan per recollir les signatures de forma presencial.

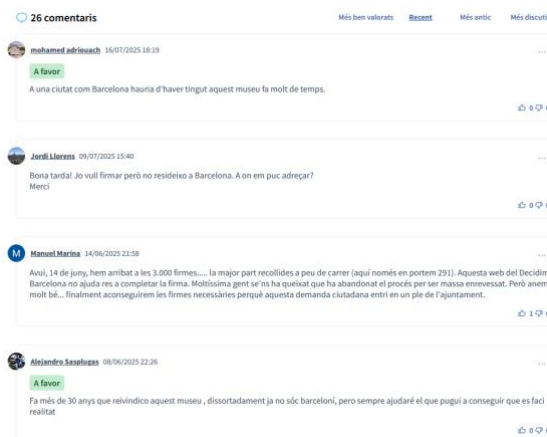
Cal apuntar que, actualment, els promotors no tenen accés per administrar la pàgina de la seva iniciativa, i per tant han de passar la informació de quan i on s'organitzen aquestes recollides presencials a l'Ajuntament que els trasllada a la plataforma (Annex 4).

Per l'altra banda, la recollida presencial de signatures es vehicula a través de plec físics, degudament certificats per l'Ajuntament. Les persones o col·lectius promotors organitzen punts de recollida i utilitzen decidim.barcelona per difondre la convocatòria d'aquests punts a la ciutadania (Annex 4). La disponibilitat d'espais públics és clau per a la inclusió de col·lectius amb menor accés o capacitat digital i aporta visibilitat pública i oportunitats de deliberació cara a cara. La validació d'aquests plec garanteix l'equivalència operativa amb el còmput digital.

Aquesta doble via facilita l'accessibilitat i un accés més ampli a la participació, però pot generar certa manca de transparència: les signatures recollides en paper no es reflecteixen automàticament en el comptador digital de decidim.barcelona, ja que

han de ser validades per l'administració per comprovar-ne l'autenticitat i confirmar si corresponen a persones que compleixen els requisits per participar. Aquest funcionament comporta el risc de percepcions errònies sobre l'estat d'una iniciativa i pot afectar la mobilització. Tal com expressava una persona promotora entrevistada: *“Jo és que crec que pot haver-hi algun cas de gent que entri [a la pàgina de la iniciativa a decidim.barcelona] i digui: ‘no arribaran mai a complir amb les signatures’”* (Annex 5).

La manca de visibilitat sobre els avanços en la recollida de signatures en paper, així com la percepció que aquesta opacitat pot desincentivar la participació, ha portat diverses iniciatives ciutadanes a utilitzar l'espai de comentaris com a canal alternatiu per proporcionar actualitzacions sobre l'estat de la campanya. Aquesta pràctica, habitualment impulsada des de comptes vinculats a l'organització promotora, respon a la necessitat de reportar els avenços de la iniciativa. Tot i això, no hi ha evidència clara que mostrar un nombre elevat de signatures augmenti realment la mobilització o la predisposició a donar-hi suport.

Font. Elaboració pròpia. Exemple de comentaris d'una IC.

Segons el personal tècnic municipal, encara que podria semblar útil ressaltar dins la plataforma els comentaris emesos per les persones promotores —per dotar-los de més legitimitat i visibilitat—, no es pot garantir la veracitat de la informació compartida durant la campanya, atès que les signatures en paper no es validen fins al final. Si la plataforma mostrés que s'han assolit els suports necessaris i la validació

posterior revelés que no és així, es podria generar desconfiança envers el sistema i afavorir la desinformació (Annex 5). Davant aquest risc, es proposa equilibrar transparència i rigor, explorant indicadors qualitatius de progrés (p. ex., estat del procés i nombre de plecs lliurats) en lloc de xifres absolutes, per donar senyals d'avenç sense anticipar resultats que puguin ser erronis o no validats.

7.3. Problemàtiques i reptes

L'instrument de les iniciatives ciutadanes a Barcelona presenta actualment diversos reptes de funcionament i de desplegament pràctic.

Un primer aspecte crític és el procés de recollida de signatures, especialment en el seu vessant digital. Tot i que la plataforma decidim.barcelona permet signar digitalment, el procediment no és prou àgil ni accessible per a totes les persones. Per signar una IC cal disposar d'un compte verificat a decidim.barcelona, contrastat amb el padró municipal, i completar els passos d'identificació. Això pot generar confusió o dificultats, especialment quan hi ha errors en les dades, problemes d'accés al compte o manca d'habilitats digitals (Annex 4). Aquesta complexitat fa que moltes persones abandonin el procés abans de completar-lo.

La necessitat de simplificar el sistema d'identificació digital és compartida tant pels promotors com també pel personal administratiu de l'Ajuntament (Annex 2, Annex 3, Annex 4, Annex 5 i Annex 6). L'experiència dels Pressupostos Participatius del 2025 ha demostrat que és possible validar la identitat amb dades bàsiques com un document d'identificació (el DNI, NIE, passaport) i data de naixement, un model més senzill i efectiu que facilitaria tant la recollida de signatures com la seva validació administrativa. A més, reduiria la càrrega de treball associada a la comprovació dels plecs en paper, que actualment implica un esforç i un cost addicionals per part de l'Ajuntament.

A aquesta qüestió tècnica s'hi afegeix la incertesa jurídica. Durant la recerca s'ha emès un dictamen del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya que anul·la parcialment quatre articles de l'actual Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona (VilaWeb, 2024, Consejo General del Poder Judicial, 2024).

Tot i que s'ha presentat un recurs a la sentència, si aquesta es fes finalment efectiva, podria introduir noves restriccions, com la necessitat que la recollida presencial de signatures es realitzi sempre amb la presència de personal funcionari com a fedataris públics. La incorporació d'aquesta mesura seria difícilment viable per a l'administració i plantejaria més restriccions a l'hora d'impulsar la campanya de recollida de signatures.

Des d'una perspectiva organitzativa de la participació ciutadana també s'evidencia un problema de practicabilitat. Si, com a resultat de la decisió judicial, s'acaba exigint que la recollida presencial de signatures es realitzi sempre amb la presència de personal funcionari com a fedatari, la mesura seria inviable operativament, ja que l'Ajuntament hauria de destinar molts recursos personals per poder garantir una recollida de signatures en format presencial.

Aquesta situació deixaria com a única via possible la recollida digital de signatures, cosa que planteja un doble repte. En primer lloc, l'actual sistema digital, amb les dificultats tècniques ja descrites, no està facilitant un volum significatiu de signatures. En segon lloc, perquè l'eliminació de la via presencial accentuaria la bretxa digital, limitant l'accés de determinats col·lectius i reduint l'equitat del procés participatiu.

Per mitigar aquests efectes, els promotors podrien orientar els seus esforços a acompanyar les persones que ho necessitin en el procés de signatura digital. Això vol dir que podrien continuar organitzant trobades en espais públics on, en lloc de recollir signatures en paper, ajudessin les persones a signar digitalment mitjançant dispositius electrònics amb connexió a internet. Cal tenir en compte, però, que les

persones que ofereixen aquest suport haurien de conèixer amb cert grau de detall el funcionament de decidim.barcelona.

Des del punt de vista de la qualitat participativa, resulta imprescindible mantenir canals presencials i garantir punts d'accés públic als dispositius digitals, assegurant així la inclusivitat i l'accessibilitat de l'instrument. Una dependència excessiva de la tecnologia pot esdevenir un factor d'exclusió i desvirtuar l'objectiu de democratitzar la participació.

Finalment, es constata una altra dificultat relacionada amb els tempos institucionals i la implementació de les iniciatives aprovades. Algunes IC han avançat amb un seguiment actiu, mentre que d'altres —com la proposta de plaça 1 d'Octubre— s'han vist dilatades o aturades per qüestions administratives o polítiques (en aquest cas, no ha superat els procediments de la Comissió de Nomenclàtor) (Annex 2). Aquests endarreriments tenen incidència en la credibilitat de l'instrument, ja que la seva eficàcia depèn no només de la possibilitat de presentar iniciatives, sinó també de la confiança ciutadana en la seva implementació real i en uns tempos raonables.

8. CONCLUSIONS

L'anàlisi desenvolupada al llarg del document mostra que les iniciatives ciutadanes a Barcelona s'estan consolidant com un instrument rellevant en l'ecosistema participatiu local, tot i que encara presenten **limitacions importants** que en comprometen l'efectivitat i la credibilitat. En els últims anys s'ha detectat un **augment significatiu en l'ús** d'aquest mecanisme, després d'un període marcat primer per la manca de regulació del mecanisme, i posteriorment per les limitacions jurídiques i per elements conjunturals, com les restriccions sanitàries derivades de la Covid-19. L'increment de les IC dels darrers anys sembla apuntar cap a una **nova fase d'activació** d'aquest canal de participació, que comença a disposar d'alguns exemples d'èxit que serveixen de referència, cosa que afavoreix un entorn més propici per a la presentació de noves propostes i reforça la idea que les iniciatives ciutadanes poden constituir una **eina útil per influir en l'agenda política** i canviar alguns aspectes de la realitat urbana.

Com s'ha mostrat al llarg del document, és rellevant el paper de les iniciatives ciutadanes a l'hora **situar temes en el centre del debat públic, forçant els grups polítics a posicionar-se i ampliant la visibilitat de demandes** que difícilment entrarien a l'agenda per vies convencionals. Aquesta dimensió de les iniciatives ciutadanes presenta potencialitats per a l'autoorganització i l'impuls de propostes de col·lectius que sovint són invisibilitzats o apartats en altres esferes de la incidència pública.

Ara bé, la **capacitat de canvi i transformació real de les iniciatives ciutadanes es veu condicionada** per una sèrie de factors. L'anàlisi de casos indica que les propostes que operen en àmbits territorials reduïts —com barris o districtes— tenen una probabilitat d'èxit més gran, ja que la proximitat facilita la mobilització, l'arrelament comunitari i la recollida de signatures. Temes molt concrets, especialment d'urbanisme, canvis de nom o millora de l'espai públic, generen més adhesions.

Igualment, les iniciatives impulsades per entitats o col·lectius organitzats parteixen d'avantatge gràcies a la seva capacitat per estructurar campanyes, sostenir els temps administratius i desenvolupar estratègies de pressió o de negociació amb els grups polítics. En aquest sentit, **l'èxit d'una iniciativa depèn en gran mesura de la capacitat del grup promotor** per generar adhesions, mantenir la visibilitat i sostenir l'esforç en el temps.

Tanmateix, un dels principals obstacles detectats és que **assolir els suports socials necessaris no garanteix en absolut l'aprovació institucional**. En nombroses ocasions, iniciatives amb un recolzament ampli han estat rebutjades al Ple municipal. Aquesta desconexió entre els mecanismes de democràcia participativa i els espais representatius genera frustració, erosiona la confiança en els mecanismes participatius i alimenta la percepció que la democràcia representativa actua com a filtre restrictiu del poder ciutadà. La tensió entre participació i representació, present també en altres contextos europeus, es fa també visible en el cas de Barcelona, on el Ple, emparat per la normativa vigent, determina l'acceptació de les propostes presentades per la ciutadania. En el cas de Barcelona, a més, no s'estableix cap mecanisme a través del qual el grup promotor pugui donar continuïtat a la iniciativa en el cas aquesta sigui rebutjada per plenari municipal o de districte.

En altres contextos, com demostren els exemples observats en diverses ciutats alemanyes, si la proposta és rebutjada pel plenari, aquesta ha de ser sotmesa obligatòriament a consulta ciutadana. En aquests casos, la incidència de la ciutadania és més elevada, ja que no només disposa de la capacitat d'agència per situar temes en l'agenda política, sinó que, en absència de majoria al consistori, s'impulsa una consulta ciutadana vinculant. Si la proposta de la iniciativa ciutadana és aprovada en aquesta consulta, el govern municipal està obligat a executar-la. Tot i això, aquest procediment està condicionat per lindars exigents i continua depenent dels càrrecs electes, ja que l'execució de les consultes recau en el govern municipal.

A més d'aquesta dimensió política, el funcionament procedimental presenta vulnerabilitats. El sistema de recollida de signatures, especialment en la seva modalitat digital, es mostra complex, poc intuïtiu i sovint excloent. La complexitat en l'ús de la plataforma decidim.barcelona, les dificultats tècniques i la bretxa digital dificulten el procés de recollida de signatures. Paral·lelament, la via presencial d'aquest recull també es veu limitada per la càrrega que suposa validar manualment els plecs en paper, un procés lent per a l'administració. Aquestes mancances provoquen desigualtats d'accés i fan que l'impuls exitós d'una IC estigui només a l'abast de grups amb capacitat organitzativa, recursos humans o suport tècnic per iniciar grans campanyes pel recull de signatures.

En aquesta mateixa línia, en el transcurs del document s'ha posat de manifest que la normativa actual, tot i aportar més claredat que l'etapa anterior a la reforma del 2017, encara conté zones grises. La manca de criteris públics i estandarditzats per acceptar o rebutjar el desplegament d'iniciatives, així com la poca transparència en l'estat de tramitació i en la justificació de les resolucions, contribueixen a generar una sensació d'opacitat que perjudica la credibilitat del mecanisme.

Un altre repte rellevant és l'aparició de dinàmiques de confrontació entre iniciatives ciutadanes oposades entre elles. En casos com la regulació de terrasses o el canvi de nom del barri de Navas, l'instrument ha servit no només per fer arribar una proposta a les instàncies competents, sinó per mostrar punts de desacord en relació amb una mateixa temàtica. Aquest aspecte no és un problema en si mateix, atès que la participació democràtica ha de partir del reconeixement de la diversitat d'opinions o interessos en relació amb els afers públics, però posa en evidència que el disseny actual de les iniciatives ciutadanes no promou espais deliberatius ni contempla altres mecanismes per gestionar aquesta pluralitat. Tot i que l'objectiu principal d'una iniciativa no és generar debat o arribar a consensos, sinó vehicular demandes i propostes de la ciutadania, la manca de canals estructurats per al diàleg pot

incrementar la polarització en determinats aspectes, sense plantejar una manera clara de gestionar aquesta tensió entre posicionaments diversos.

Finalment, un dels punts més crítics detectats és el vinculat a l'execució i seguiment de les iniciatives aprovades. Tot i que algunes han avançat amb un monitoratge actiu del grup promotor, d'altres s'han aturat durant anys per motius administratius, polítics o tècnics. El cas de la plaça 1 d'Octubre, que no ha superat els procediments de la Comissió de Nomenclàtor malgrat el suport ciutadà, és paradigmàtic. En altres casos, com el de la iniciativa presentada per a la transformació del zoològic, si bé aquesta va implicar la modificació de la normativa i el compromís amb aquesta transformació, des del grup promotor s'ha denunciat reiteradament que aquest canvi de l'ordenança no ha estat encara aplicat.

Aquesta dilació en la implementació desvirtua l'instrument, genera desconfiança i deteriora la percepció de la seva utilitat real. Mentre no existeixin mecanismes sòlids de garantia —terminis clars, responsabilitats definides i òrgans mixtos de seguiment—, el risc que les iniciatives no es tradueixin en canvis reals, seguirà sent elevat.

En síntesi, el present informe mostra que les iniciatives ciutadanes constitueixen una eina amb un potencial clar per construir propostes “des de baix”, implicar a sectors de la població que generalment no participen, visibilitzar demandes i reforçar la cultura política de base comunitària. L'increment recent d'ús i la diversificació de casos indiquen una tendència positiva cap a un model participatiu més actiu i plural. No obstant això, el desenvolupament efectiu del mecanisme exigeix fer front a reptes substancials: clarificar el marc normatiu, simplificar i democratitzar els processos de signatura, reduir les desigualtats entre col·lectius promotors, garantir la transparència i rendició de comptes, i assegurar que les iniciatives aprovades es despleguin en terminis adequats.

El futur de les iniciatives ciutadanes dependrà, en gran mesura, de la capacitat de l'Ajuntament per abordar aquests reptes i transformar l'instrument en un mecanisme més robust, fiable i realment útil per a tota la ciutadania. Només així es podrà avançar cap a un model de democràcia participativa més substantiva, en què les **aportacions de la ciutadania siguin menys dependents de lògiques partidistes i dels obstacles administratius**, sinó que esdevinguin part essencial del procés de presa de decisions públiques. Aquesta és la condició imprescindible perquè les iniciatives ciutadanes es consolidin no només com una via de participació, sinó com un veritable **mecanisme de cocreació de les polítiques públiques i de transformació col·lectiva**.

9. ORIENTACIONS

Els reptes exposats apunten a la necessitat d'un conjunt ampli de mesures que abordin tant els obstacles estructurals com les limitacions operatives de les iniciatives ciutadanes. L'objectiu central d'aquestes recomanacions és reforçar l'eina perquè sigui més accessible, equitativa, transparent i transformadora, i perquè les seves potencialitats no quedin condicionades per desigualtats organitzatives o per bloquejos polítics i administratius.

En primer lloc, caldria **actuar sobre el marc normatiu** per clarificar amb exactitud l'abast i els límits de les iniciatives. Definir més nítidament quins temes poden ser objecte d'una IC, incorporant una tipologia orientativa però no restrictiva de matèries, facilitaria la presentació de propostes i reduiria el risc d'inadmissió per interpretacions discrecionals dels criteris. Igualment, seria imprescindible establir criteris clars i coneguts per a l'acceptació o desestimació de les iniciatives tant en l'esfera tècnica com en la política, i exigir que totes les decisions incloguin informes motivats i accessibles.

En aquest sentit, es plantegen les següents recomanacions específiques:

- **Revisar el Reglament** per definir amb més precisió els temes susceptibles de ser objecte d'una IC, tot mantenint un equilibri entre claredat i flexibilitat.
- **Incorporar una tipologia orientativa** de temàtiques susceptibles de ser treballades a través d'una IC (p. ex. espai públic, serveis comunitaris, memòria democràtica, habitatge, mobilitat, etc.), amb voluntat d'esdevenir un marc d'orientació.
- **Establir criteris públics, predictibles i detallats per acceptar o desestimar una IC**, limitant que la valoració tècnica o política sigui arbitrària o depengui de canvis de criteri.
- **Generar informes estandarditzats** que expliquin de manera comprensible el motiu de les admissibilitats o inadmissibilitats. Això reforçaria la legitimitat de les decisions.

Un segon aspecte que cal treballar és la **simplificació del procés de recollida de signatures**, que és la barrera més significativa per als promotors a l'hora de tirar endavant una IC. Les dificultats tècniques del sistema digital, combinades amb la bretxa tecnològica i la complexitat dels processos de verificació, fan que molta gent abandoni abans de completar la signatura. Una verificació més simple —similar a la utilitzada amb èxit en els Pressupostos Participatius—, sumada a una millora de la interfície de decidim.barcelona, facilitaria notablement la participació. Però això no ha d'anar en detriment de la via presencial: cal garantir que la recollida en paper es mantingui, es reforci i es faciliti amb punts d'ajuda, espais públics habilitats i una validació administrativa més àgil i menys feixuga.

Sense aquesta combinació de facilitació digital, suport presencial i agilitat administrativa, les desigualtats actuals persistiran. En cas que la signatura en paper quedi limitada a causa de la sentència del TSJC, caldrà habilitar nous recursos i mecanismes per a garantir un acompanyament adequat a la ciutadania que vulgui signar a través de decidim.barcelona.

En aquest punt es plantegen les següents orientacions:

- **Adoptar un model de verificació simplificat**, basat en dades bàsiques del ciutadà (DNI/NIE/passaport + data de naixement), tal com ja ha funcionat amb èxit en la votació dels Pressupostos Participatius de Barcelona.
- **Mantenir i ampliar la recollida presencial**, garantint taules de suport en equipaments municipals i espai públic, i el suport de fedataris de l'administració, si es requereix.
- **Crear Punts d'Acompanyament a la Signatura Digital**, i capacitar a les persones que realitzaran el recull de signatures per a l'ús adequat i l'acompanyament en la plataforma decidim.barcelona.
- **Dotar d'un sistema de validació ràpid i transparent als plecs en paper**, per evitar la sobrecàrrega administrativa i retards en la revisió manual.

Una tercera línia que caldria treballar està encarada a garantir les **possibilitats reals d'impulsar una IC de manera exitosa**, donant veu i capacitat operativa a persones i col·lectius que generalment queden exclosos dels espais i canals de participació. Les IC, tal com es plantegen actualment, afavoreix aquells actors amb teixit social i organitzatiu ampli, mentre que deixa enrere individus, joves, migrants o barris amb poc teixit associatiu.

En aquest sentit, és important desplegar un sistema de suport integral i estable.

Reforçar l'assessorament tècnic, jurídic i comunicatiu: tallers de formació per a nous promotors, materials estàndard de difusió, un servei de mentoria per orientar estratègies de campanya, i microajudes econòmiques que s'atorguin de manera àgil. L'objectiu és assegurar que qualsevol persona o col·lectiu, independentment dels seus recursos, pugui impulsar una iniciativa amb garanties.

Les orientacions proposades en aquest punt són les següents:

- **Establir un programa d'acollida i suport per a nous promotors**, amb tallers, protocols i assessorament continu sobre com estructurar una campanya.
- **Concedir microajudes econòmiques àgils i suficients**, que cobreixin despeses bàsiques (disseny de materials, logística, suport tècnic).
- **Implementar un servei de mentoria** amb personal tècnic expert en participació, que pugui orientar sobre estratègies de difusió, aliances comunitàries i gestió de tempos administratius.
- **Diversificar els canals d'informació**, facilitant materials multilingües o serveis de traducció i formats accessibles per a persones amb discapacitat.
- **Desplegar una política de comunicació de les IC amb perspectiva territorial**. Actuacions informatives periòdiques a tots els districtes, amb la finalitat de donar a conèixer el plantejament i el funcionament de la IC com a eina de participació a disposició dels veïns i veïnes.

La **transparència** és un altre dels pilars imprescindibles que cal treballar. Actualment, la ciutadania no disposa d'un espai establert de consulta sobre l'estat real de cada IC, i això provoca desconexió i desinformació. Seria necessari crear un espai d'informació conegut i únic a la plataforma decidim.barcelona on es mostri, de manera clara i actualitzada, l'estat de cada iniciativa: nombre de plects presentats, seguiment de validació de signatures, informes tècnics pendents o emesos, resultats de les votacions (en cas d'haver-se sotmès al plenari municipal o de districte) i evolució de la implementació. A més, caldria publicar de forma sistemàtica tots els informes tècnics i polítics, elaborats amb criteris de llenguatge clar, i generar un informe anual de diagnosi l'estat general de les iniciatives ciutadanes, identificant els reptes i obstacles pel seu desenvolupament òptim.

Tenint en compte aquests elements, es recomana:

- **Crear a decidim.barcelona un espai públic** d'informació actualitzat per a cada IC.

- **Establir l'obligatorietat de publicar informes tècnics i/o polítics** de manera entenedora, amb llenguatge planer i justificació clara dels motius d'acceptació o rebuig de les IC.
- **Publicar anualment l'Informe de l'estat general de les IC**, amb dades de resultats, desigualtats o reptes detectats i recomanacions de millora.

Un altre aspecte fonamental és **reforçar la connexió entre participació ciutadana i els òrgans representatius**. Les iniciatives que han aconseguit prou suports poden ser rebutjades al Ple sense una explicació clara ni un exercici de rendició de comptes, sent aquesta un factor important que genera desconfiança entre les persones participants. En aquest sentit, caldria establir mesures per explicar públicament la seva posició en cas de rebuig. També seria interessant fomentar espais de trobada entre promotors i representants polítics abans de la votació, amb mediació tècnica, per explorar la possibilitat de transaccions i esmenes que evitin que la decisió final s'hagi de reduir a l'aprovació o el rebuig de la mesura.

Per altra banda, i seguint el model d'algunes ciutats europees, caldria l'estudi de la possibilitat d'implementar mecanismes de consulta popular en el cas que la IC quedi encallada o no sigui aprovada en el plenari.

Per tant, en aquest àmbit es planteja:

- **Emetre un informe polític motivat i públic en cas de rebuig**, on els grups municipals expliquin de manera clara els arguments de la seva posició.
- **Fomentar sessions de diàleg previ entre promotors i grups municipals**, amb mediació tècnica, per explorar consensos abans de la votació.
- **Establir un sistema d'esmenes negociades**, similar al que s'ha aplicat en alguns casos d'èxit, per evitar que l'única alternativa sigui "aprovar o rebutjar".
- **Explorar models europeus** on el recorregut de la IC no s'acaba en el cas de rebuig en plenari, sinó que aquest activa mecanismes de consulta popular.

La proliferació d'iniciatives contraposades en alguns temes —com regulacions d'espai públic o canvis de nom— fa necessari **crear mecanismes de gestió del conflicte**. No es tracta d'imposar processos deliberatius obligatoris, que podrien desincentivar col·lectius amb poca capacitat organitzativa, sinó d'oferir espais de diàleg en els casos que sigui necessari, on els grups puguin exposar arguments i compartir informació.

Amb tot, és previsible el desplegament d'IC confrontades que no presentin possibilitat o voluntat de diàleg. En aquests casos, seria pertinent establir un mecanisme conegut i clar per establir els criteris que ha d'assolir la proposta que finalment podrà continuar el procediment administratiu (p. ex. Segons el nombre de signatures recollides).

Per tant, en aquest àmbit, es proposa:

- **Crear espais de diàleg**, en els casos que hi hagi voluntat per part de les persones promotores d'iniciatives amb posicions contraposades, facilitats per personal preparat en mediació.
- **Establir criteris de selecció** en cas d'iniciatives contraposades sobre una mateixa temàtica. Aquests criteris han de ser clars i objectivables.

Un altre repte detectat fa referència a la debilitat del **mecanisme d'implementació i seguiment**. Diverses iniciatives aprovades han quedat aturades durant anys, fet que erosiona la confiança ciutadana i dilueix l'efectivitat real de l'eina. Per corregir-ho, seria imprescindible establir terminis clars per a cada fase d'execució, amb l'obligació de fer públiques les causes dels possibles retards, així com la creació d'un òrgan de seguiment mixt que reuneixi personal tècnic i representants dels promotors per supervisar la implementació. Aquest òrgan hauria de tenir capacitat per elevar alertes, i proposar ajustos. Igualment, un informe periòdic hauria de mostrar públicament l'estat d'avenç de totes les IC aprovades.

Tenint en compte, això, es proposen les orientacions següents:

- **Establir terminis orientatius per a cada fase d'implementació**, amb obligació d'informar i justificar qualsevol retard que es produeixi en la implementació.
- **Crear un òrgan de seguiment mixt**, format per personal tècnic i els promotors de la IC, amb capacitat per supervisar el desplegament de la proposta i demanar informació sobre el mateix.
- **Publicar periòdicament informes sobre l'estat d'execució** de totes les IC aprovades, amb informació clara sobre avenços i dificultats.

Finalment, per garantir que les iniciatives ciutadanes esdevinguin una **eina coneguda i utilitzada per tota la població**, cal desplegar una política de comunicació activa i continuada. L'administració hauria de difondre regularment què són les IC, com funcionen, quins drets tenen les persones promotores i quines iniciatives estan actualment en marxa. Aquesta difusió a diversos espais participatius i de comunicació municipal (consells de barri, webs de districtes, equipaments). El desenvolupament de material multilingüe, audiovisual i d'accés fàcil, així com campanyes anuals de sensibilització, contribuirien a ampliar la base social de l'eina i a fer-la més representativa de la diversitat de Barcelona.

En aquest darrer punt, per tant, es planteja:

- **Campanyes anuals de difusió** tenint en compte la perspectiva territorial, explicant què és una IC, qui la pot promoure i com es fa.
- **Explicació i difusió de les IC actives** als consells de barri, sectorials i a les webs municipals i de districte.
- **Creació de materials divulgatius en diferents formats**: infografies, vídeos, guies ràpides, tenint en compte criteris d'accessibilitat i versions multilingües.

- **Aliances amb el CAB, la FAVB i altres coordinadores d'entitats** per ampliar el coneixement de les IC entre el teixit associatiu.

En conjunt, aquestes recomanacions es plantegen amb la voluntat de transformar les iniciatives ciutadanes en un instrument més operatiu, inclusiu i d'empoderament de la ciutadania com a agent actiu en el procés de producció de polítiques públiques. Es tracta d'un conjunt de reformes que requereixen voluntat política, recursos administratius i un compromís sostingut amb la democratització del govern local. Si s'avança en aquesta direcció, les IC poden esdevenir una peça central d'un sistema democràtic més plural, més distribuït i més sensible a les veus que neixen dels barris i dels col·lectius de la ciutat.

10. FONTS CONSULTADES

Abdelhafid Chentouf. (2016, setembre 12). *Droit de pétition: Mode opératoire*. Challenge.ma. <https://archive.challenge.ma/droit-de-petition-mode-operatoire-71538/>

Agència Catalana de Notícies. (2022, maig 27). *Barcelona aprova el nou reglament de participació ciutadana que permet fer consultes*. <https://www.publico.es/public/barcelona-aprova-nou-reglament-participacio-ciutadana-permet-fer-consultes.html>

Ajuntament de Barcelona. (s.d.). *Infografia resum sobre les iniciatives ciutadanes*. Àrea de Drets Socials, Educació i Cicles de Vida. https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/bitstream/11703/126130/3/INICIATIV_AOKOKOK_QROK.pdf

Ajuntament de Barcelona. (2017, octubre 6). *El Plenari del Consell Municipal aprova el nou Reglament de Participació Ciutadana de Barcelona*.

<https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2017/10/06/el-plenari-del-consell-municipal-aprova-el-nou-reglament-de-participacio-ciudadana-de-barcelona/>

Ajuntament de Barcelona. (2018, octubre 26). *El Plenari del Consell Municipal aprova la celebració de la primera multiconsulta de Barcelona.*

<https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2018/10/26/el-plenari-del-consell-municipal-aprova-la-celebracio-de-la-primera-multiconsulta-de-barcelona/>

Ajuntament de Barcelona. (2022). *Reglament de participació ciutadana.*

Ajuntament de Barcelona. (2025). *Tramitació del nou Reglament de participació ciutadana.*

<https://ajuntament.barcelona.cat/transparencia/ca/reglament-participacio-ciudadana>

Ajuntament de Barcelona. (s.d.). *Guies pràctiques de la participació ciutadana a Barcelona: Les iniciatives ciutadanes. Decidim Barcelona.*

https://www.barcelona.cat/casalsdebarri/lapau/sites/default/files/fitxers_pagines/guia_iniciatives_ciutadanes_0.pdf

Alarcón, P., García-Espín, P., Welp, Y., & Font, J. (2018). *¿Firmar para influir en política? Modelos y experiencias de iniciativa ciudadana local.* Ajuntament de Barcelona.

Alarcón, P., García-Espín, P., Welp, Y., & Font, J. (2018, octubre). *¿Firmar para influir en política?*

Andreu, J. M. C. (2013). Democracia participativa en las instituciones representativas: Apertura del Parlamento a la sociedad. *Cuadernos Manuel Giménez Abad*, 5, 202–213.

Betevé. (2013a, abril 17). *Marea groga a Sant Jaume en defensa de les escoles bressol públiques.* <https://beteve.cat/societat/marea-groga-a-sant-jaume-en-defensa-de-les-escoles-bressol-publicues/>

Betevé. (2013b, juny 3). *ICV-EUiA denuncia traves en la iniciativa ciutadana en defensa de les escoles bressol*. <https://beteve.cat/societat/icv-euia-denuncia-traves-en-la-iniciativa-ciutadana-en-defensa-de-les-escoles-bressol/> Blanco, I., &

Gomà, R. (2019). Nuevo municipalismo, movimientos urbanos e impactos políticos [New Municipalism, Urban Movements and Political Impacts]. *Desacatos*, 61, 56–69. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/nuevo-municipalismo-movimientos-urbanos-e/docview/2313322104/se-222>

Brugué, J., & Martí, S. (2003). Democràcia i participació en el món local. *Sostenible*, 5, 75–87.

Brugué, Q., Pindado, F., & Rebollo, Ó. (2015). *Democràcia local en temps d'incertesa*. Associació Catalana de Municipis i Comarques.

Bundesstadt Bonn. (2024). *Der Radentscheid – Transparenzbericht 2023/24*. <https://www.bonn.de/themen-entdecken/verkehr-mobilitaet/radentscheid-transparenzbericht-2023-24.php>

Bundesstadt Bonn. (s.d.-a). *Bürgerbegehren und Bürgerentscheid*. Recuperat 5 de maig de 2025, de <https://www.bonn.de/vv/produkte/Buergerbegehren-und-Buergerentscheid.php>

Bundesstadt Bonn. (s.d.-b). *Der Radentscheid*. Recuperat 29 d'octubre de 2025, de <https://www.bonn.de/themen-entdecken/verkehr-mobilitaet/der-radentscheid.php>

Changing Cities. (2025). *Radentscheide in Deutschland*. <https://changing-cities.org/radentscheide/>

Colin, F., & Bergh, S. I. (2025). Articulating spaces for citizenship: Performing the right to petition Moroccan municipalities. A K. Kao & E. Lust (Eds.), *Decentralization, local governance, and inequality in the Middle East and North Africa*. University of Michigan Press. <https://doi.org/10.3998/mpub.14328063>

Consejo General del Poder Judicial. (2024, setembre 30). STSJ CAT 7298/2024. <https://www.poderjudicial.es/search/AN/openDocument/f90187abdf1605f5a0a8778d75e36f0d/20241107>

Decidim.barcelona (2024a). Per unes Terrasses Veïnals. <https://www.decidim.barcelona/initiatives/i-1722?locale=ca>

Decidim.barcelona (2024b). Ens veiem a les Terrasses! <https://www.decidim.barcelona/initiatives/i-1780?locale=ca>

Direction Générale des Collectivités Territoriales. (s.d.). *Pétitions destinées aux CTs*. Recuperat 27 d'agost de 2025, de <https://www.collectivites-territoriales.gov.ma/fr/petitions-destinees-aux-cts>

Constitución Española. (1978). *Boletín Oficial del Estado*. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1978-31229>

European Commission. (2017). *Study on data requirements for the European Citizens' Initiative*. <https://citizens-initiative.europa.eu/sites/default/files/2019-12/Study%20on%20data%20requirements%20-final%20report%20%5BEN%5D.pdf>

Fernández, Á. (2023). Teoría y práctica de la iniciativa legislativa popular en España. *Estudios de Deusto*. <https://doi.org/10.18543/ed.2792>

Figuerola, E. (2024, juny 12). *El colectivo de arquitectas que frenó la venta de Costa Salguero fue premiado en Reino Unido*. *El Auditor*. <https://elauditor.info/actualidad/el->

[colectivo-de-arquitectas-que-freno-la-venta-de-costa-salguero-fue-premiado-en-reino-unido_a6661c95099721195e828e620](#)

Font, J., Blanco, I., Gomà, R., & Jarque, M. (2000). Mecanismos de participación ciudadana en la toma de decisiones locales: Una visión panorámica. *Documentos de Debate*, 6, 113–140.

García, M. J. (2010). La iniciativa popular reglamentaria como forma de participación de los vecinos en la elaboración de disposiciones generales de carácter local. *Cuadernos de Derecho Local*, 24, 7–34.

Generalitat de Catalunya. (2006). *La iniciativa legislativa popular: Guia d'ús*. Departament de Relacions Institucionals i Participació. <http://www.gencat.cat/drep/drep/pdfs/ilpcat.pdf>

Giambartolomei, M. (2023, març 30). *Inédito: Juntaron 54.000 firmas y obligaron a los diputados porteños a debatir un proyecto de iniciativa popular por primera vez en la historia*. *La Nación*. <https://www.lanacion.com.ar/sociedad/inedito-juntaron-54000-firmas-y-obligaron-a-los-diputados-portenos-a-debatir-un-proyecto-de-nid30032023/>

Gobierno de la Ciudad Autónoma de Buenos Aires. (2022). *La Ciudad presentó BA Costa, el plan de un gran paseo frente al río a lo largo de 25 kilómetros*. <https://buenosaires.gob.ar/laciudad/noticias/la-ciudad-presento-ba-costa-el-proyecto-de-un-gran-paseo-frente-al-rio-lo-largo-de>

Goñi, J. (“Iñaki”). (2025). Correction: Citizen participation and technology: Lessons from the fields of deliberative democracy and science and technology studies. *Humanities and Social Sciences Communications*, 12(1), 569. <https://doi.org/10.1057/s41599-025-04884-y>

INAP. (2019). *El TSJ de Cataluña anula el Reglamento de Participación Ciudadana del Ayuntamiento de Barcelona.*

<https://laadministraciondia.inap.es/noticia.asp?id=1193253>

Info Barcelona. (2022, març 25). *La plaça d'Antonio López canvia de nom i passa a ser la plaça d'Idrissa Diallo.*

https://www.barcelona.cat/infobarcelona/ca/tema/inclusio/la-placa-dantonio-lopez-canvia-de-nom-i-es-dira-placa-didrissa-diallo_1157355.html

Kersting, N. (2018). Africa. A M. Qvortrup (Ed.), *Referendums Around the World*. Palgrave Macmillan.

La Política Online. (2025, juny 28). *La Ciudad avanza con un puente para unir dos parques de Costanera.* <https://www.lapoliticaonline.com/ciudad/la-ciudad-avanza-con-un-puente-para-unir-dos-parques-de-costanera/>

Legislatura CABA. (2025). *Iniciativa Popular: ¿Qué es una Iniciativa Popular?* <https://participacion.legislatura.gob.ar/seccion/que-es-una-iniciativa-popular>

Legislatura Ciudad Autónoma de Buenos Aires. (s.d.). *Ley A – N° 40 de Procedimiento de Iniciativa Popular.* <https://buenosaires.gob.ar/sites/default/files/2024-08/LEY%20A%20%E2%80%93%20N%C2%BA%2040%20DE%20PROCEDIMIENTO%20DE%20INICIATIVA%20POPULAR.pdf>

Lizcano-Fernández, F. (2012). Democracia directa y democracia representativa. *Convergencia*, 19(60), 145–175.

Marenghi, P., & Sáez, M. A. (2007). Los mecanismos de la democracia directa. *Revista de Derecho Electoral*, 4, 1–25.

Martínez-Palacios, J. (2021). La burocratización neoliberal de la participación ciudadana en España. *Revista Internacional de Sociología*, 79(2), e184. <https://doi.org/10.3989/ris.2021.79.2.20.48>

Moini, G. (2017). Participation, neoliberalism and depoliticisation of public action. *Società Mutamento Politica*, 8(15), 129–145. <https://doi.org/10.13128/SMP-20853NDR>. (2025, març 3). *Bürgerentscheid zu Radverkehr ignoriert? Stadt mit neuer Prioritätenliste in der Kritik*. https://www.ndr.de/nachrichten/niedersachsen/braunschweig_harz_goettingen/Ra-dentscheid-Kritik-an-Prioritaetenliste-der-Stadt-Goettingen,aktuellbraunschweig15034.html

NI-VORIS. (2021a, novembre 1). § 32 NKomVG, *Bürgerbegehren*. <https://voris.wolterskluwer-online.de/browse/document/e8684547-16b9-3b73-946a-75b5d1f76cd7>

NI-VORIS. (2021b, novembre 1). § 33 NKomVG, *Bürgerentscheid*. <https://voris.wolterskluwer-online.de/browse/document/e4664681-60ce-3f86-9429-dda14b1d9a53>

Ortí, F. (2025, juliol 4). *Més de 2.000 signatures per votar el canvi de nom a Navas*. <https://beteve.cat/societat/recullen-signatures-votacio-canvi-nom-barri-navas/>

Paul, R. (2024, febrer 7). *Bürgerbegehren in Göttingen: Radentscheid auf der Zielgeraden. Die Tageszeitung (taz)*. <https://taz.de/Buergerbegehren-In-Goettingen/!5987335/>

Paul, R. (2025, juny 10). *Mobilitätswende ausgebremst: Göttingen ignoriert den Radentscheid. Die Tageszeitung (taz)*. <https://taz.de/Mobilitaetswende-ausgebremst/!6090107/>

Pino, E. D., & Colino Cámara, C. (2008). Democracia participativa en el nivel local: debates y experiencias en Europa. *Revista Catalana de Dret Públic*, 37, 247–283.

Radio Canal Abierto. (2021, març 11). *Una iniciativa popular para recuperar la costanera porteña*. <https://canalabierto.com.ar/2021/03/11/una-iniciativa-popular-para-recuperar-la-costanera-portena/>

Ramírez Nárdiz, A. (2009). *Democracia participativa: la experiencia española contemporánea*. Universidad de Alicante.

Ramírez Nárdiz, A. (2014). *La participación como respuesta a la crisis de la representación: el rol de la democracia participativa*.

Requejo Rodríguez, P. (2023). El régimen jurídico de la iniciativa legislativa popular: un presente insatisfactorio y un futuro incierto. *Teoría y Realidad Constitucional*, 51.

Souto Galván, C. (2013). De la democracia representativa a la democracia directa. *Revista Jurídica Piélagus*, 12(1).

Stadt Göttingen. (2024a, juny 12). *Vorläufiges Ergebnis der Abstimmung über die Radentscheide*. <https://www.goettingen.de/portal/meldungen/vorlaeufiges-ergebnis-der-abstimmung-ueber-die-radentscheide-900003068-25480.html>

Stadt Göttingen. (2024b, novembre 29). *Radentscheid: Erste Maßnahmen werden umgesetzt*. <https://www.goettingen.de/portal/meldungen/radentscheid-erste-massnahmen-werden-umgesetzt-900003513-25480.html>

Sánchez Pindado, F. (2009). La democracia directa es posible en España. A *Jornadas Una Visión Contemporánea de la Democracia Directa* (pp. 1–15). Fundación Manuel Giménez Abad.

Sánchez, Z. (2007). La iniciativa popular: una figura importante para una nueva ciudadanía. *Activitat Parlamentària*, 36–41.

Taula Eix Pere IV. (2024). *Participem i decidim*.
<https://participemidecidim.eixpereiv.org/>

Theodossiou, I., & Zangelidis, A. (2020). Inequality and participative democracy: A self-reinforcing mechanism. *Review of Income and Wealth*, 66(1).
<https://doi.org/10.1111/roiw.12401>

Trejos Robert, S. (2017). Institutos de democracia directa: la iniciativa popular. *Revista de Derecho Electoral*, 23, 235–260.

VilaWeb. (2024). *El TSJC anul·la parcialment quatre articles del segon reglament de participació ciutadana de Colau*. <https://www.vilaweb.cat/noticies/tsjc-anulla-quatre-articles-reglament-participacio-ciutadana-colau/>

Vintró Castells, J., & Bilbao Ubillos, J. M. (2015). *Participación ciudadana y procedimiento legislativo: de la experiencia española a la iniciativa ciudadana europea* (Vol. 24). Centro de Estudios Políticos y Constitucionales.

Vázquez, L. (2024, juliol 25). *La Ciudad tuvo que frenar la venta de Costa Salguero*.
<https://canalabierto.com.ar/2024/07/25/la-ciudad-tuvo-que-frenar-la-venta-de-costa-salguero/>

Vírgala Foruria, E. (2012). *La iniciativa legislativa popular en las Comunidades Autónomas. Constitución y democracia: ayer y hoy* (Vol. 3). ISBN 978-84-7991-383-5.

Zuschlag, A. (2024, maig 3). *Bürgerentscheid über Radverkehr: Um 18 Millionen Euro verrechnet?* Die Tageszeitung (taz). <https://taz.de/Buergerentscheid-ueber-Radverkehr/!6008222/>

ANNEX 1. LLISTAT INICIATIVES CIUTADANES PRESENTADES A BARCELONA

A continuació es desenvolupa un resum de totes les iniciatives presentades fins al moment de la publicació de l'informe i la seva experiència:

Remunicipalitzem Barcelona	
<i>Estat</i>	Publicada
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Sol·licitar la celebració d'una consulta ciutadana
<i>Agents impulsors/es</i>	Unes 37 entitats de diversos àmbits com els moviments socials (Assemblea 15M - Sarrià i Sant Gervasi); laboral (Assemblea de Treballadors Aturats de Barcelona); estudiantil (Assemblea de Treballadors Aturats de Barcelona); pels recursos (Aula de l'Aigua); per la salut (ASiA - Associació Salut i Agroecologia), etc.
<i>Signatures</i>	23.206 / 15.000
<i>Descripció</i>	Teixir una xarxa ciutadana a Barcelona per tal que l'aigua sigui gestionada de forma pública, democràtica i amb participació ciutadana.
<i>Resultat</i>	La consulta va ser rebutjada al Plenari per 15 vots a favor, 24 en contra i 1 abstenció
<i>Data</i>	15 Set 2017 / 01 Mar 2018

Memòria, justícia i reparació: Canvi de nom de la Plaça Antonio López per Plaça Idrissa Diallo	
<i>Estat</i>	Publicada
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Sol·licitar la celebració d'una consulta ciutadana
<i>Agents impulsors/es</i>	Tanquem els CIEs
<i>Signatures</i>	15.312 / 15.000
<i>Descripció</i>	Substituir el nom de la Plaça Antonio López pel d'Idrissa Diallo, amb la finalitat de reparar simbòlicament la seva mort, commemorar les lluites i resistències migrants
<i>Resultat</i>	Es va rebutjar per 18 vots a favor, 21 en contra i 1 abstenció
<i>Data</i>	28 Des 2017 / 28 Feb 2018

#HabitemElSantPau: projecte pilot d'habitatge públic inclusiu	
<i>Estat</i>	No ha aconseguit les signatures
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Sol·licitar la celebració d'una consulta ciutadana
<i>Agents impulsors/es</i>	Gimnàs Social Sant Pau
<i>Signatures</i>	14.432 / 15.000

<i>Descripció</i>	Un projecte pilot d'habitatge públic i inclusiu diferent dels models que coneixem i, per altra banda, salvar l'espai del Gimnàs Social Sant Pau per poder mantenir tota la seva activitat solidària i en clau de barri.
<i>Resultat</i>	Rebutjada per falta de signatures
<i>Data</i>	15 Des 2017 / 26 Feb 2018

Per una Regulació de Terrasses respectuosa amb l'espai públic

<i>Estat</i>	No ha aconseguit les signatures
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Aprovació d'una disposició de caràcter general
<i>Agents impulsors/es</i>	FAVB Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona
<i>Signatures</i>	0 / 15.000
<i>Descripció</i>	Incorporar una ordenança de terrasses que reguli l'equilibri de l'ús de l'espai públic, i garanteixi el dret dels ciutadans a gaudir d'uns espais de qualitat.
<i>Resultat</i>	Rebutjada per falta de signatures.
<i>Data</i>	19 Gen 2018 / 19 Mar 2018

Iniciativa ciutadana ZOXXI

<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
--------------	--------------------------------

<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	L'aprovació d'una disposició de caràcter general
<i>Agents impulsors/es</i>	Plataforma social ZOXXI
<i>Signatures</i>	17.204 / 15.000
<i>Descripció</i>	Canvi de filosofia i adaptar aquests centres a la sensibilitat i els coneixements científics del segle XXI, deixant enrere les pràctiques del model de zoo actual que s'han quedat estancades al passat.
<i>Resultat</i>	En el Plenari del Consell Municipal del 03/05/2019 s'aprova la modificació de l'ordenança municipal sobre la protecció, tinença i venda d'animals.
<i>Data</i>	19 Mar 2017 / 19 Jul 2017

Recuperem el nom de Riera de Cassoles

<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Sarrià - Sant Gervasi
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes
<i>Agents impulsors/es</i>	15 entitats properes al districte (Arc Iris, Casa Orlandai, Centre de Cultura Popular la Violeta de Gràcia, etc.).
<i>Signatures</i>	3.661 / 700

<i>Descripció</i>	Que l'avinguda «Príncep d'Astúries» recuperi el nom popular d'avinguda «Riera de Cassoles», coincidint amb la seva reurbanització.
<i>Resultat</i>	Assoleix el seu objectiu (2018).
<i>Data</i>	01 Jun 2018 / 18 Jul 2018
Iniciativa Ciutadana plaça de l'1 d'Octubre	
<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Horta - Guinardó
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes
<i>Agents impulsors/es</i>	Cooperativa Rocaguinarda, Plataforma 1 d'Octubre Cap Guinardó, Ateneu Popular Independentista del Guinardó, Casal de Joves Girapells
<i>Signatures</i>	1.346 / 800
<i>Descripció</i>	Donar nom a la plaça davant del CAP del Guinardó, col·legi electoral durant el referèndum, que actualment no en té, com a 1 d'Octubre.
<i>Resultat</i>	Es va presentar al Plenari del Consell de Districte d'Horta-Guinardó; s'aprova elevar la proposta a la Ponència de Nomenclàtor.
<i>Data</i>	10 Des 2018 / 09 Abr 2019

És una qüestió de gènere

<i>Estat</i>	No ha aconseguit les signatures
--------------	---------------------------------

<i>Àmbit</i>	Ciutat Vella
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes
<i>Agents impulsors/es</i>	Fundació Àmbit Prevenció
<i>Signatures</i>	31 / 500
<i>Descripció</i>	Reiterar la urgència d'integrar la perspectiva de gènere en les activitats desenvolupades per la Guàrdia Urbana a Ciutat Vella
<i>Resultat</i>	Rebutjada per falta de signatures
<i>Data</i>	08 Abr 2019 / 11 Abr 2019

CAP a la Misericòrdia JA!	
<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes
<i>Agents impulsors/es</i>	Plataforma CAP Raval Nord Digne
<i>Signatures</i>	5.082 / 3.750
<i>Descripció</i>	Proposició d'impuls instant al Govern municipal a iniciar els tràmits pertinents per exigir la concessió de l'espai de la Capella de la Misericòrdia, atorgada en el seu dia a favor del MACBA, amb la finalitat de destinar aquest espai a la construcció del nou Cap Raval Nord.

<i>Resultat</i>	Es va incloure el contingut com a punt de l'ordre del dia. Davant la marca d'acord, el govern retira la votació prevista pels grups al plenari.
<i>Data</i>	14 Des 2018 / 13 Abr 2019

Recuperem Maladeta

<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Nou Barris
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes
<i>Agents impulsors/es</i>	Associació de Veïns i Veïnes de Porta, Federació Transforma Porta
<i>Signatures</i>	1.515 / 800
<i>Descripció</i>	Incorporar un punt específic a l'ordre del dia perquè l'Ajuntament comenci els tràmits pertinents perquè el solar del carrer Maladeta sigui declarat d'espai públic.
<i>Resultat</i>	Iniciativa rebutjada pel Plenari
<i>Data</i>	24 Gen 20 19 / 24 Mai 2019

Pont de Santander

<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes

<i>Agents impulsors/es</i>	5 Associacions de Veïns de la zona (La Palmera Centro, La Pau, etc.).
<i>Signatures</i>	4.485 / 3.750
<i>Descripció</i>	Presentar al Plenari del Consell Municipal de Barcelona una proposta per aprovar la construcció d'un pont al carrer Santander i la reforma del mateix carrer en el tram des del pont fins a la Rambla Prim al districte de Sant Martí
<i>Resultat</i>	El pont del Carrer tindrà projecte executiu de reforma a finals del 2020; tots els grups van votar a favor de la reforma, sent la primera iniciativa ciutadana en matèria d'urbanisme que es debat al consistori.
<i>Data</i>	23 Abr 2019 / 24 Jul 2019

Ronda de les Corts	
<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Les Corts
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes
<i>Agents impulsors/es</i>	Plataforma Retorn als nostres noms
<i>Signatures</i>	1.508 / 400
<i>Descripció</i>	Presentar al Plenari del Consell de districte de les Corts la proposta de canvi de denominació de la Gran via de Carles III pel nom de Ronda de les Corts.

<i>Resultat</i>	El plenari de les Corts no va aprovar la proposta d'iniciativa ciutadana, el resultat fou un empat, no suficient.
<i>Data</i>	02 Oct 2019 / 02 Des 2019

Carrer d'Elisa Moragas	
<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Sarrià - Sant Gervasi
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes
<i>Agents impulsors/es</i>	7 associacions properes al districte (Mont d'Orsà de Veïns de Vallvidrera; Mercat Cultural Vallvidrera, etc.).
<i>Signatures</i>	1.408 / 700
<i>Descripció</i>	Proposta de canvi de denominació del carrer de Reis Catòlics del barri de Vallvidrera pel d'Elisa Moragas.
<i>Resultat</i>	Canvi de nom aprovat, carrer inaugurat el 2021
<i>Data</i>	06 Dec 2019 / 04 Feb 2020

Per la ciutat segura, cuidadora i feminista que volem	
<i>Estat</i>	No ha aconseguit les signatures
<i>Àmbit</i>	Ciutat

<i>Tipus</i>	Convocar un procés participatiu
<i>Agents impulsors/es</i>	Àmbit Prevenció, Col·lectiu Punt 6, Creación positiva (entitats)
<i>Signatures</i>	127 / 9.000
<i>Descripció</i>	Procés participatiu feminista de diagnosi dels espais públics i comunitaris, que tingui en compte les cures, per presentar propostes d'acció a l'Ajuntament de Barcelona per a la seva implementació.
<i>Resultat</i>	Rebutjada per falta de signatures
<i>Data</i>	09 Feb 2021 / 09 Jul 2021

Barcelona amb l'Apartheid NO, Barcelona amb els Drets Humans Sí	
<i>Estat</i>	Amb les assignatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes
<i>Agents impulsors/es</i>	Moltes entitats (Aturem la Guerra, Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, Dones Juristes, Dones x Dones, Fundació Pau i Solidaritat, Secció Sindical CCOO Ajuntament de Barcelona, etc.).
<i>Signatures</i>	4.135 / 3.750
<i>Descripció</i>	Reforçar la cooperació amb les organitzacions palestines i internacionals, incloses les israelianes, que treballen per posar fi a la violació dels drets humans de la població palestina, i a denunciar el crim d'apartheid contra el poble palestí i, en

	coherència, a adoptar els tràmits pertinents per a suspendre les relacions institucionals amb l'estat d'Israel, inclòs l'acord d'amistat i cooperació Barcelona - Gaza - Tel Aviv.
<i>Resultat</i>	Es va presentar al Plenari del Consell Municipal i en no obtenir els suports suficients, va quedar rebutjada.
<i>Data</i>	28 Oct 2022 / 27 Des 2022

Cuidem les treballadores dels equipaments socioculturals de proximitat	
<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes
<i>Agents impulsors/es</i>	Assemblea #Culturailleureenlluita
<i>Signatures</i>	5.246 / 3.760
<i>Descripció</i>	Impulsar les mesures necessàries perquè l'Ajuntament de Barcelona impulsi millores en els contractes de gestió dels equipaments de proximitat de Barcelona que repercutixin positivament en els treballadors i treballadores que realitzen la tasca de gestió en aquests equipaments.
<i>Resultat</i>	Està previst que aquesta petició es tracti al Plenari del Consell Municipal de l'Ajuntament de Barcelona del divendres 22 de desembre de 2023.
<i>Data</i>	26 Mai 2023 / 26 Jul 2023

Pel desenvolupament del Pla de Futur de Can Peguera	
<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Nou Barris
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes
<i>Agents impulsors/es</i>	Associació de Veïns i Veïnes de Can Peguera
<i>Signatures</i>	938 / 800
<i>Descripció</i>	Incloure com a punt de l'ordre del dia per a conèixer els compromisos dels grups respecte del Pla de Futur de Can peguera com a pla integral del barri que contempla l'espai públic, la rehabilitació de tots els habitatges, la dotació dels equipaments i la dignificació de la memòria i el patrimoni.
<i>Resultat</i>	Aprovada per unanimitat de tots els grups municipals al Consell Plenari del Districte de Nou Barris del 15 de maig de 2024.
<i>Data</i>	21 Des 2023 / 21 Feb 2024

Salvem El Flea	
<i>Estat</i>	No ha aconseguit les signatures
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districte
<i>Agents impulsors/es</i>	Associació Mercat de Segona Mà

<i>Signatures</i>	155 / 3750
<i>Descripció</i>	Que s'inclogui, com a punt específic a l'ordre del dia del plenari del Consell municipal, una proposició d'impuls instant a l'Ajuntament de Barcelona i al Govern Municipal a facilitar un lloc alternatiu a l'espai públic per a la celebració dels mercats socials del Flea Market Barcelona.
<i>Resultat</i>	Rebutjada per falta de signatures
<i>Data</i>	08 Oct 2024 / 07 Des 2024

Per unes Terrasses Veïnals

<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Aprovació d'una disposició de caràcter general
<i>Agents impulsors/es</i>	Diverses entitats socials i veïnals de la ciutat, moltes d'elles organitzadores de l'anterior comissió de terrasses de la FAVB (Alerta Poble Sec, CCOO, AV Baix Guinardó, AV Casc Antic, etc.).
<i>Signatures</i>	15.806 / 15.000
<i>Descripció</i>	Tramitació d'una nova ordenança de terrasses, que garanteixi un espai públic compartit i compatible amb la vida veïnal
<i>Resultat</i>	S'aconsegueixen les signatures necessàries
<i>Data</i>	15 Jun 2024 / 15 Oct 2024

Canviem el nom al carrer de Sabino Arana pel de Miguel Ángel Blanco Garrido

<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes
<i>Agents impulsors/es</i>	Convivència Cívica Catalana
<i>Signatures</i>	3997 / 3750
<i>Descripció</i>	Busca que el plenari municipal proposi a la Comissió de nomenclàtor de l'Ajuntament de Barcelona el canvi de nom del carrer Sabino Arana pel de Miguel Ángel Blanco.
<i>Resultat</i>	Es va presentar al Plenari del Consell Municipal i com que no va obtenir prou suports, va quedar rebutjada.
<i>Data</i>	21 Gen / 22 Mar 2024

Volem la plaça Manel Andreu!

<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	el Poblenou
<i>Tipus</i>	Convocar un procés participatiu
<i>Agents impulsors/es</i>	Grup Veïnal Promotor de la plaça Manel Andreu; Associació de Veïns i Veïnes del Poblenou; Taula Eix Pere IV; AFA escola primària Santi Martí
<i>Signatures</i>	733 / 683

<i>Descripció</i>	Engagar un procés participatiu oficial que porti a transformar la plaça en un espai pel gaudi
<i>Resultat</i>	S'aconsegueixen les signatures necessàries perquè l'Ajuntament convoqui un procés participatiu sobre la urbanització i l'aprofitament per la ciutadania del solar de l'antic transformador.
<i>Data</i>	16 Set 2024 / 08 Nov 2024
Volem el barri del Torrent de la Guineu!	
<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Sant Andreu
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes
<i>Agents impulsors/es</i>	Grup de veïns i veïnes del barri
<i>Signatures</i>	823 / 700
<i>Descripció</i>	Incloure un punt específic perquè l'Ajuntament de Barcelona dugui a terme els tràmits necessaris perquè el barri de Navas passi a anomenar-se amb el nom del Torrent de la Guineu.
<i>Resultat</i>	Ha aconseguit les signatures necessàries perquè l'Ajuntament dugui a terme els tràmits.
<i>Data</i>	26 Set 2024 / 25 Nov 2024

Ens veiem a les Terrasses!

<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
--------------	--------------------------------

<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	L'aprovació d'una disposició de caràcter general
<i>Agents impulsors/es</i>	Gremi de Restauració de Barcelona
<i>Signatures</i>	26.813 / 15.000
<i>Descripció</i>	Que es tramiti l'aprovació de l'Ordenança de Terrasses, promoguda pel Gremi de Restauració de Barcelona mitjançant aquesta iniciativa ciutadana. Segui perfeccionant el marc regulador que potencii les terrasses com a espais de trobada i de socialització i, alhora, com un element indispensable per a la competitivitat dels bars i restaurants.
<i>Resultat</i>	Aconsegueix les signatures necessàries perquè es tramiti l'aprovació de l'Ordenança de Terrasses promoguda.
<i>Data</i>	05 Oct 2024 / 14 Nov 2024

Recuperem el Parc de Sant Martí	
<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Barri (Sant Martí de Provençals, La Verneda i la Pau)
<i>Tipus</i>	Convocar un Procés Participatiu
<i>Agents impulsors/es</i>	Comissió "Recuperem el Parc de Sant Martí" que està integrat per persones dels barris afectats
<i>Signatures</i>	1398/ 900

<i>Descripció</i>	Aconseguir la convocatòria d'un procés participatiu veïnal dels barris de Sant Martí de Provençals i La Verneda i La Pau, per una participació real del veïnat en el disseny i definició del nou Parc.
<i>Resultat</i>	Ha complert amb les signatures i la comissió promotora s'incorpora en la comissió de seguiment del procés.
<i>Data</i>	12 Dec 2024 / 20 Feb 2025

APP Esports BCN

<i>Estat</i>	No ha aconseguit les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	ciutat
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districte
<i>Agents impulsors/es</i>	grup promotor format per diverses entitats esportives i veïnals
<i>Signatures</i>	? / 3750 (no s'han presentat les signatures)
<i>Descripció</i>	proposta impulsada per entitats esportives i veïnals per crear una aplicació esportiva per millorar la gestió i l'accés a activitats esportives a la ciutat.
<i>Resultat</i>	Rebutjada per falta de signatures.
<i>Data</i>	25 Apr 2025 / 24 Jul 2025

Museu del Transport de Barcelona, ja!

<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Ciutat

<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districte
<i>Agents impulsors/es</i>	Associació Coordinadora Pro Museu Transport de Barcelona
<i>Signatures</i>	4494/ 3750
<i>Descripció</i>	Aconseguir la convocatòria d'un procés participatiu veïnal dels barris de Sant Martí de Provençals i La Verneda i La Pau, per una participació real del veïnat en el disseny i definició del nou Parc.
<i>Resultat</i>	Pendent de debatre en el ple municipal
<i>Data</i>	25 Apr 2025 / 24 Jul 2025

Navas, el nostre barri!	
<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districte
<i>Agents impulsors/es</i>	Associació Coordinadora Pro Museu Transport de Barcelona
<i>Signatures</i>	4494/ 3750
<i>Descripció</i>	Aconseguir la convocatòria d'una consulta sobre el nom del barri Navas
<i>Resultat</i>	Rebutjada per falta de signatures. El grup promotor ha presentat una queixa a la Comissió d'Empara.

<i>Data</i>	30 Apr 2025 / 29 Jun 2025
-------------	---------------------------

Navas, el nostre barri!	
<i>Estat</i>	Amb les signatures necessàries
<i>Àmbit</i>	Ciutat
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districte
<i>Agents impulsors/es</i>	Associació Coordinadora Pro Museu Transport de Barcelona
<i>Signatures</i>	4494/ 3750
<i>Descripció</i>	Aconseguir la convocatòria d'un consulta sobre el nom del barri Navas.
<i>Resultat</i>	Rebutjada per falta de signatures. El grup promotor ha presentat una queixa a la Comissió d'Empara.
<i>Data</i>	30 Apr 2025 / 29 Jun 2025

Restituïm el nom a la Plaça de Salvat-Papasseit	
<i>Estat</i>	En procés de recollir signatures
<i>Àmbit</i>	Districte
<i>Tipus</i>	Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districte
<i>Agents impulsors/es</i>	Associacions veïnals

<i>Signatures</i>	? / 800
<i>Descripció</i>	Iniciativa per restituir el nom històric de la plaça de Salvat-Papasseit al districte de Nou barris, actualment plaça de Virrei Amat.
<i>Resultat</i>	-
<i>Data</i>	05 Sep 2025 / 03 Gen 2026

TAULA III
Freqüència segons tipus d'iniciatives presentades

Tipus	Nombre
Realitzar una audiència pública	0
Convocar un consell de barri	0
Convocar un procés participatiu	4
Incorporar punts a l'ordre del dia del ple municipal o de districtes	16
L'aprovació d'una disposició de caràcter general	4
Demandar la creació d'un nou òrgan de participació	0
Sol·licitar la celebració d'una consulta ciutadana	4

Font. Elaboració pròpia.

ANNEX 2. ENTREVISTA A PROFESSIONAL EN L'ÀMBIT DE PARTICIPACIÓ 1

Participants: *professional en l'àmbit de participació, entrevista conduïda per Julius Sax tècnic de recerca de la Fundació Ferrer i Guàrdia*

L'entrevista ofereix una visió molt completa sobre l'evolució i el funcionament de les iniciatives ciutadanes a Barcelona des de la seva regulació el 2017. El reglament va néixer arran de les mancances del marc anterior i va permetre clarificar procediments que abans eren ambigus, però alhora va introduir un sistema molt formalista, jurídic i feixuc. Això ha generat dificultats importants per als promotors, especialment pel que fa als terminis llargs, la recollida de signatures en paper i la complexitat administrativa. L'ús de les iniciatives ha estat molt condicionat pel context polític: en els primers anys es van centrar en temes de memòria democràtica i simbologia, després van patir una davallada amb la *covid* i la inseguretat jurídica, i més recentment han tornat a augmentar, amb una previsió d'entre 7 i 10 iniciatives anuals.

Un element central és el caràcter no vinculant de les iniciatives, que fa que el seu recorregut i impacte depenguin fortament de la voluntat política. Tot i existir un reglament extens, en situacions conflictives el paper del secretari general i dels serveis jurídics és clau, ja que acaben interpretant els buits normatius i marcant tempos. Això s'ha fet especialment evident en casos d'iniciatives contraposades, com la de les terrasses, on el procediment s'ha allargat i complexificat amb l'objectiu implícit d'evitar una decisió clara. Malgrat això, l'entrevistat defensa que la principal utilitat de les iniciatives és forçar els partits polítics a posicionar-se públicament sobre temes que sovint no són a l'agenda institucional.

L'entrevista també posa de manifest problemes estructurals del sistema, com l'absència de terminis clars un cop les iniciatives entren a l'Ajuntament, les dificultats d'implementació fins i tot quan són aprovades, i la debilitat real de la Comissió

d'Empara, que no té capacitat vinculant. A això s'hi suma el retard en el pagament dels ajuts econòmics previstos per als promotors, degut a confusions administratives sobre si es tractava de subvencions o ajuts directes, fet que ha generat desconfiança i desincentius. Tot plegat evidencia una tensió constant entre la voluntat de garantir seguretat jurídica i la necessitat de no esgotar la ciutadania amb processos excessivament llargs i opacs.

Finalment, l'entrevistat assenyala diversos reptes de futur: simplificar el procediment, potenciar la recollida de signatures digitals a través de decidim.barcelona, donar més autonomia als promotors i aclarir millor els casos d'iniciatives contràries sobre un mateix tema. També destaca la manca de diversitat social, territorial, de gènere i cultural entre els impulsors, així com la necessitat de més difusió i pedagogia perquè aquest instrument sigui conegut i utilitzat més enllà de col·lectius organitzats i polititzats. Tot i el context polític actual, menys favorable a la participació, es defensa que amb millores tècniques i normatives les iniciatives ciutadanes poden continuar sent una eina rellevant per democratitzar el debat públic a la ciutat.

ANNEX 3. ENTREVISTA A PROFESSIONAL EN L'ÀMBIT DE PARTICIPACIÓ 2

Participants: professional en l'àmbit de participació, entrevista conduïda per Julius Sax tècnic de recerca de la Fundació Ferrer i Guàrdia

L'entrevista mostra que, des de l'Ajuntament de Barcelona, no hi ha hagut una estratègia específica de difusió d'aquest mecanisme de participació, més enllà del moment d'aprovació del reglament i de la presència permanent de l'espai d'iniciatives a la plataforma decidim.barcelona. Això explica que el perfil predominant dels impulsors sigui el de persones vinculades a entitats i associacions, especialment veïnals, que ja coneixen els mecanismes de participació. Les persones no organitzades hi participen molt menys, no tant per barreres legals —només calen tres persones—

sinó per desconeixement del canal i per la complexitat conceptual del que permet realment una iniciativa ciutadana.

Un dels elements centrals és aquest desencaix entre les demandes ciutadanes i el que el reglament permet formalitzar. Les iniciatives no serveixen per demanar accions concretes, sinó per activar determinats mecanismes institucionals molt específics, com ara portar un punt a l'ordre del dia d'un consell o obrir un procés participatiu. Això fa que moltes demandes individuals no acabin sent iniciatives tramitades i que requereixin un fort acompanyament tècnic. En canvi, les entitats amb experiència administrativa entenen millor aquest "joc" i saben adaptar les seves demandes al llenguatge del reglament. Tot i així, el servei de participació acompanya de manera molt estreta els impulsors, explicant opcions, ajustant propostes i donant suport durant tot el procés.

Pel que fa a la utilitat de les iniciatives, l'entrevistada defensa que són especialment valuoses com a eina per moure l'agenda política. Han permès obrir debats que abans no tenien cap canal institucional, com els canvis de noms de carrers o places vinculats al franquisme, obligant els grups polítics a posicionar-s'hi públicament. Aquest efecte és clau, tot i que les iniciatives no siguin vinculants: el seu poder real rau a fer visibles conflictes, generar debat i exposar les decisions polítiques. Tanmateix, casos recents com el de les terrasses o la coexistència d'iniciatives oposades han posat de manifest els límits del reglament i el pes determinant de la voluntat política, així com el paper interpretatiu dels serveis jurídics i de la Secretaria General.

Finalment, l'entrevista assenyala diversos reptes pendants: la manca de terminis clars per a l'execució de les iniciatives, l'absència d'una instrucció interna que unifiqui criteris dins l'Ajuntament i el desconeixement d'aquest instrument en alguns districtes i àrees municipals. Tot i que el nombre d'iniciatives ha crescut de manera notable en els darrers anys i s'ha diversificat tipològicament, la seva implantació territorial és desigual. Per això, s'obre el debat sobre la necessitat de fer una difusió

més activa i homogènia. En aquest context, les iniciatives poden generar confiança sobretot en el personal tècnic que acompanya els processos, però no necessàriament en l'administració en el seu conjunt, cosa que reflecteix tant el potencial com les limitacions actuals d'aquest instrument de participació.

ANNEX 4. ENTREVISTA A PROFESSIONAL EN L'ÀMBIT DE PARTICIPACIÓ 3

Participants: professional en l'àmbit de participació, entrevista conduïda per Julius Sax tècnic de recerca de la Fundació Ferrer i Guàrdia

L'entrevista posa de manifest que el coneixement ciutadà sobre les iniciatives ciutadanes és molt limitat. En general, la població no sap que existeix aquest mecanisme, igual que passa amb altres espais de participació institucional com els consells de barri o els processos participatius. La informació existeix —a través de decidim.barcelona, de la web municipal o del contacte directe amb l'Ajuntament— però no arriba de manera efectiva a la majoria de persones si no tenen un interès previ o un cert capital participatiu. Tot i que en el moment d'aprovació del reglament (2017) es van fer materials divulgatius, aquests han quedat obsolets i no s'han actualitzat, fet que reforça la idea que manca una estratègia comunicativa clara i sostinguda, així com una explicació pedagògica sobre què és realment una iniciativa i quan té sentit utilitzar-la.

Pel que fa als perfils de les impulsores, no s'identifica un patró molt diferent del d'altres espais de participació: són persones o col·lectius molt implicats, amb un interès clar i focalitzat en un tema concret. Les iniciatives poden ser promogudes tant per individus com per organitzacions, però en tots els casos hi ha una alta motivació i persistència. Les diferències més rellevants entre iniciatives no tenen tant a veure amb qui les impulsa com amb el seu contingut: algunes tenen un impacte potencial ampli —com les relacionades amb serveis públics, urbanisme, aigua o equipaments— mentre que d'altres són més simbòliques, especialment els canvis de nom. Tot i això,

també hi ha diferències importants en la capacitat d'insistència i mobilització dels promotors, que influeixen clarament en el recorregut i l'èxit del procés.

L'entrevista descriu amb detall un procediment complex i poc intuïtiu per crear i tramitar una iniciativa a través de decidim.barcelona. El procés combina passos digitals i presencials, inclou validacions jurídiques i administratives, i no permet a les persones promotores gestionar plenament el seu propi espai dins la plataforma. Això fa que el paper d'acompanyament tècnic sigui clau. La recollida de signatures digitals és percebuda com "difícil", no tant per la seva complexitat tècnica sinó perquè és llarga i requereix diversos passos (registre, verificació amb el padró, inici de sessió, signatura). Aquestes friccions, sumades a errors freqüents en omplir les dades personals (que han de coincidir exactament amb les que consten al padró) i a la manca de claredat dels missatges d'error, que per temes de seguretat han de ser genèrics, desincentiven la participació, especialment entre persones amb menys experiència digital.

Finalment, es destaca que decidim.barcelona és una eina necessària, però insuficient tant per a la difusió com per a la participació efectiva. Penjar una iniciativa a la plataforma no garanteix la visibilitat ni les signatures: tot depèn de la campanya que facin les promotores i del grau d'interès que susciti el tema. A això s'hi afegeix una percepció creixent de frustració ciutadana quan les iniciatives no es materialitzen, fet que pot erosionar la confiança. Davant d'això, s'estan preparant algunes millores importants:

- Simplificar la signatura en un sol pas.
- Digitalitzar completament el tràmit.
- Pàgina d'informació prèvia que orienti millor les persones abans de crear una iniciativa.

Alhora, l'entrevista alerta sobre el possible impacte del recurs presentant al reglament i que pot afectar a les fedatàries de les iniciatives: si s'exigeix que aquestes siguin personal municipal, la recollida presencial pràcticament desapareixerà, reforçant encara més la necessitat d'un sistema digital accessible, clar i robust.

ANNEX 5. ENTREVISTA IMPULSOR D'INICIATIVES CIUTADANES

Participants: impulsor d'iniciatives ciutadanes, entrevista conduïda per Julius Sax tècnic de recerca de la Fundació Ferrer i Guàrdia

L'entrevista presenta una visió compromesa i experta sobre les iniciatives ciutadanes, des de l'experiència directa i associativa de l'entrevistat. Aquest coneixement li permet defensar-les com un instrument molt potent —gairebé únic en el context espanyol— per permetre a la ciutadania marcar agenda política i obligar les institucions a posicionar-se. Més enllà d'aconseguir o no l'objectiu final, les iniciatives són valorades com una eina més completa que els canals tradicionals, ja que impliquen campanya, mobilització, visibilització pública i creació de xarxes socials i polítiques. En aquest sentit, l'entrevistat considera que poden ser multiusos i aplicables tant a demandes de barri com de ciutat, sempre que es valori prèviament la capacitat real d'impulsar-les.

Un dels eixos centrals del relat és l'enorme esforç que comporta impulsar una iniciativa ciutadana. Són processos llargs, que requereixen estructura, voluntariat, estratègia comunicativa i una gran dedicació, amb milers d'hores de feina majoritàriament no remunerada. Aquest esforç fa que, de facto, siguin sobretot les entitats organitzades les que poden assumir-les, mentre que la ciutadania no associada o els col·lectius més joves hi participen molt menys. Tot i això, l'entrevistat

subratlla que el valor de les iniciatives no es limita al resultat institucional: serveixen per enfortir el teixit associatiu, ampliar bases socials, crear canals de comunicació propis i reforçar el “múscul ciutadà”, fins i tot quan no s’assoleixen les signatures o quan la proposta és rebutjada al ple.

L’entrevista també és molt crítica amb el paper de l’Ajuntament, especialment pel que fa als incompliments del reglament. Es denuncia una manca clara de difusió institucional, l’absència d’informació als Consells de Barri, els retards i la incertesa en el pagament dels ajuts econòmics per signatures, i una actitud general de poca col·laboració amb els promotors. Aquesta situació genera el que l’entrevistat defineix com a “inseguretat jurídica” per a la ciutadania, que veu com l’administració no garanteix els drets i suports que ella mateixa ha regulat. A això s’hi afegeixen dificultats tècniques importants, especialment en la recollida de signatures digitals a través de decidim.barcelona, que es percep com un sistema poc accessible, amb moltes friccions que desincentiven la participació.

Finalment, l’entrevistat reflexiona sobre els límits i tensions de l’instrument, com ara la coexistència d’iniciatives contraposades o l’ús d’aquest mecanisme per part d’actors amb interessos clarament econòmics, com els gremis empresarials. Tot i reconèixer aquestes problemàtiques, defensa que la resposta no ha de ser restringir les iniciatives, sinó fomentar més debat públic, més participació i més recursos. En conjunt, l’entrevista transmet una defensa clara de les iniciatives ciutadanes com una eina clau per aprofundir la democràcia, sempre que hi hagi voluntat política de respectar-les, promoure-les i entendre-les no com una molèstia, sinó com una oportunitat perquè la ciutadania participi activament en la construcció de les polítiques públiques.

ANNEX 6. ENTREVISTA IMPULSORS D’INICIATIVES CIUTADANES

Participants: impulsors d'iniciatives ciutadanes, entrevista conduïda per Julius Sax i Josep Mañé tècnics de recerca de la Fundació Ferrer i Guàrdia

L'entrevista recull una experiència marcada per la frustració i el desencant amb el funcionament de les iniciatives ciutadanes, viscuda des de la perspectiva d'una associació amb una trajectòria llarga i un fort impacte social. L'entitat, vinculada a un mercat de segona mà amb dimensió comunitària i d'inclusió social, va tenir relació amb l'Ajuntament de manera informal durant anys, especialment a través de la cessió puntual d'espais públics. El conflicte sorgeix quan, després de la pandèmia, el govern municipal decideix posar fi a l'activitat a la plaça pública sense oferir alternatives clares, malgrat les propostes presentades per l'associació i l'impacte social i econòmic acreditat del mercat.

En aquest context, la iniciativa ciutadana apareix com l'últim recurs disponible després d'haver passat pel Síndic de Greuges i d'haver esgotat altres canals institucionals. Els entrevistats expliquen que després d'intentar alternatives no reconegudes institucionalment com Change.org, van optar per impulsar una iniciativa ciutadana. La seva expectativa principal era, com a mínim, obtenir una resposta formal de l'Ajuntament o una alternativa d'espai. Tanmateix, la iniciativa no és percebuda com una eina d'empoderament, sinó com un mecanisme que, en la pràctica, no garanteix una resposta institucional si no s'arriba a les signatures necessàries.

Les dificultats tècniques i administratives ocupen un lloc central en el relat. El procés és descrit com llarg, complex i poc accessible, amb gairebé deu mesos de preparació abans d'iniciar la recollida de signatures. La signatura digital a través de decidim.barcelona és identificada com un dels principals obstacles: errors freqüents, un procés llarg i poc intuïtiu, l'exigència d'estar empadronat a Barcelona i una elevada taxa d'abandonament. Tot i invertir recursos econòmics en campanyes digitals, els resultats van ser molt minsos, fet que va obligar a recórrer a la recollida presencial,

fins i tot contractant persones per fer-ho. Malgrat aquest esforç, no es va arribar al llindar de signatures necessari.

Finalment, l'entrevista transmet una valoració negativa de l'experiència. Els entrevistats consideren que el sistema és opac, ineficient i profundament desmotivador, i expressen obertament que no recomanarien impulsar una iniciativa ciutadana en les condicions actuals. El tancament del procés —limitant-se a la devolució i destrucció dels plecs— reforça la sensació d'haver invertit temps, diners i energia sense cap retorn. Com a conseqüència, l'associació ha acabat replegant-se a espais privats, perdent part del seu caràcter social i comunitari, i quedant amb una percepció de desconfiança cap a un instrument que, tot i tenir una bona idea de fons, és viscut com inoperant en la pràctica.

 FUNDACIÓ
FERRER i GUÀRDIA